

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἐνδέκατος Συνδρομή ἑτησία : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἰν. κατ. ἑπαρχίας φρ. 12, ἰν. τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. - Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. - Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως : Ὁδὸς Σταδίου, 6

7 Ἰουνίου 1881

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ρουφφίνης. — Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· ἰδί σελ. 337.

Ἡ Λουκία, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἐξώστου ἠδύνατο νὰ βλέπῃ καὶ ν' ἀκούῃ τὰ κάτω γινόμενα, εἶχε παρκαλουθῆσαι ὅλας τὰς περιπετείας τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ἐπεισοδίου μετ' ἐνδιαφέροντος πολὺ μεζονος ἢ ὅσον ἤθελεν αἰσθανθῆ ἀδιάφορός τις θεατῆς. Ὅτε δὲ ὁ Σίρ Ἰωάννης προσεγγώνησε τὸν Ἀντώνιον *φιλιτατόν του ἱατροῦ*, ἐρύθημα εὐχαριστήσεως ἐπορφύρανε τὰς παρειάς της τὰς ὥχρας, καὶ τὸ μειδιάμα της ἀπέβη ἔτι γλυκύτερον. Ὅπως δὴποτε φυσικὸν ἦτο δι' ἀγαθὴν καρδίαν, ὡς ἡ καρδία της, νὰ χαρῇ βλέπουσα αὐξανομένην τὴν μεταξὺ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἱατροῦ της ἀγαθὴν συνεννόησιν.

— Τί καλὸς ποῦ εἴσθε ! εἶπεν ἡ Λουκία εἰς τὸν Ἀντώνιον, ὅτε ἀνέβη οὗτος νὰ τὴν ἴδῃ καὶ ἐκάθισε πλησίον της.

— Καλὸς ! καὶ δικτὶ ; ἠρώτησεν ὁ ἱατρός, οὗτινος ἀνωρθώθησαν αἱ ὀφρὺς ὡς κέντρα ἀκανθοχοίρου ἐτοιμαζομένου εἰς ἄμυναν.

— Διότι ἐσυλλογίσθητε αὐτὸ τὸ ἄλογον.

— Χὰ, χὰ, χὰ !

Καὶ ὁ ἱατρός διερῶα γὰρ εἰς φαιδρὸν καὶ παιδικὸν αὐτόχρημα γέλωτα.

— Ἀλλ' ἂν σὰς εἶπω ὅτι δὲν τὸ ἐσυλλογίσθη διόλου τί θὰ εἰπῆτε ;

Ἡ Λουκία τὸν ἐθεώρησε δυσπίστως.

— Ὅτε πρό τινος καιροῦ μοῦ ἐξεφράσατε τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀποκτήσῃ ὁ κύριος πατήρ σας ἕνα ἱππον, ἀνέφερα τὸ πρᾶγμα εἰς μίαν ἐπιστολὴν, τὴν ὁποίαν εἶχα νὰ γράψω. Ἐπειτα φοβοῦμαι ὅτι τὸ ἐλησμόνησα ἐντελῶς. Βλέπετε λοιπὸν, ὅτι εἰς τὴν τύχην μόνον ὀφείλετε εὐγνωμοσύνην.

— Καὶ ἡ τύχη λοιπὸν ἐπίσης ἐπρομήθευσεν αὐτὸ τὸ ἀνάκλιντρον καὶ αὐτὴν τὴν σκιάδα εἰς νέαν ἰδιότροπον καὶ τρελλήν, ἡ ὁποία ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην της δι' ἰδιοτροπίας μόνον καὶ ἀνυπομονησίας ;

— Ἀκόμη ! εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, ἀνακλίνων τὴν κεφαλὴν ὥστε στενοχωρούμενος· τότε λοιπὸν ἂν πταρυσθῶ καὶ μοῦ εἶπουν· Μὲ ταῖς ὑγείαις σας ! εἶμαι ὑποχρεωμένος δι' ὅλην μου τὴν ζωὴν.

Ἡ Λουκία δὲν κατάρθρωσε νὰ καταστελῇ τὸν γέλωτα ἐπὶ τῇ παραδόξῳ ἐκείνῃ παρομοιώσει.

— Ἡμπορῶ, ἐξηκολούθητε, χωρὶς νὰ σὰς προσβάλω, νὰ ἐκφράσω τὸν θαυμασμόν μου διὰ τὴν ὥραϊν ἐργασίαν αὐτοῦ τοῦ καθίσματος καὶ τὸ εὐμορφον κίτρινον ξύλον ἐκ τοῦ ὁποίου εἶνε κατεσκευασμένον ;

— ὦ ! βεβαίως, ἀπήντησε μειδίων ὁ Ἀντώνιος, μοῦ προξενεῖ πάντοτε εὐχαρίστησιν ν' ἀκούω ἐπαινούμενα τὰ πρᾶγματ' αὐτὰ καὶ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ τόπου μου· τὸ καθίσμα εἶνε ἀπὸ ξύλον ἐλαίας, καὶ κατεσκευάσθη παρ' ἐνὸς νέου λίαν ἐπιτηδείου. Ἄν ὑπάγωμεν ποτὲ μαζὺ εἰς τὴν Τάγιαν, θὰ σὰς δεῖξω ἐπιπλα τοῦ αὐτοῦ τεχνίτου καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ξύλου, τὰ ὁποῖα, τολμῶ νὰ τὸ εἶπω, ἠδύναντο ἐπαξίως νὰ στολίσουν τὸ μέγαρόν σας εἰς Δάβεν.

— Τεχνίτης τόσον ἐπιτηδεύς, εἶπεν ἡ Λουκία, ἔπρεπε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Λονδίον. Ὅθ' ἦτο βέβαιος νὰ κάμῃ περιστάσεις.

— Τὸ πρᾶγμα εἶνε πιθανὸν, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος, ἀλλὰ δὲν φαίνεται αἰσθανόμενος τὴν ἀνάγκην τοῦ πλούτου. Οἱ κάτοικοι τῆς Ριβιέρης εἶνε πολὺ ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐγεννήθησαν. Κολλοῦν εἰς τὰς ἐστίαις των, καὶ δὲν ἀποσπῶνται ἀπὸ τὰς ἡρέμους των ἀσχολίας, οὐδὲ ἐκπατρίζονται χωρὶς ἀναπόδραστον ἀνάγκην. Ἐπειτα δὲ ὁ ξυλουργός μας δὲν εἶνε ἀπλῶς τεχνίτης ἐπιτηδεύς, εἶνε καλλιτέχνης.

— Ἐννοῶ οἷος δὴποτε ἄνθρωπος νὰ διστάζῃ ν' ἀφήσῃ αὐτὸν τὸν τόπον, εἶπεν ἡ Λουκία· πολὺ δὲ περισσότερον ὅταν ἔχῃ ὀφθαλμοὺς καὶ ψυχὴν καλλιτέχνου. Ποῦ ἄλλου θὰ εὗρισκε τοιαύτην φύσιν ;

Καὶ τὸ βλέμμα της ἐφώτιζεν ἐνδόμυχος ἐνθουσιασμός. Ὁ Ἀντώνιος παρστήρει αὐτὴν, καὶ ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ, ἠρξέσθην λέγων·

— Τὸ ὑπαίθριον σὰς ὠφέλησε πολὺ. Φαίνεται πολὺ πλεόν. . . ζῶντ' ἀπὸ τὸ πρῶτον.

— Ἀλήθεια ; Πραγματικῶς αἰσθάνομαι τὸν ἐκυτόν μου τόσον καλὰ, τόσον εὐτυχῇ ! καὶ λέγουν, ἠξέστετε, ὅτι ἡ εὐτυχία ὠφελεῖ φοβερὰ εἰς τὴν ὑγείαν.

Ὁ Ἀντώνιος προσήλωσε τοὺς μελανοὺς τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐπὶ τὰ γλαυκὰ ὄμματα τῆς Λουκίας, καὶ οὐδὲν εἶπε. Τὸ βλέμμα αὐτὸ καὶ ἡ σιωπὴ τοῦ ἱατροῦ ἐστενοχώρησαν τὴν νεάνίδα, καὶ χωρὶς ἀκριβῶς νὰ γνωρίζῃ διατί, ἐνόμισεν ὅτι ὠφείλε νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους της, ἐνῶ ὁ Ἀντώνιος βεβαίως τὴν ἀπήλλαττε πάσης ἐξηγήσεως.

— 'Ο ἀδελφός μου εἶπε, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν πρὶν παρῆλθουν τέσσαρες μῆνες· ὁ πατέρας λοιπὸν δὲν θὰ τυραννῇται πλέον διὰ τὴν ἀναγκαστικὴν μας ἐδῶ διαμονήν· κ' ἐπειτα εἶμαι τόσον εὐχαριστημένη ὅτι ἀπέκτησεν ἄλλον, καὶ τόσον χαίρω ὅτι ἡμπορῶ νὰ κάθηναι ἐδῶ εἰς αὐτὸν τὸν ἐξώστην καὶ ν' ἀπολαμβάνω αὐτὴν τὴν ὥραϊκὴν θέαν! Δὲν ἔχω λόγον νὰ εἶμαι εὐτυχής;

— Βεβαίως, βεβαίως! εἶπεν ὁ ἱατρός, σοβαρὸς γενόμενος καὶ θωπεύων τὸν πώγωνά του.

Τίνα λόγον εὐτυχίας ἐνόμισεν ἄρα γε ὅτι παρήλιπε ν' ἀναφέρει ἡ Λουκία;

Ἐπῆλθε βραχεῖά τις παῦσις, καθ' ἣν καὶ ἱατρός καὶ πελάτις εὐρέθησαν ἐπίσης ἀμήχανοι κ' ἐστενοχωρημένοι.

— Ἀλήθεια, εἶπεν ὁ ἱταλὸς ἐγειρόμενος, δὲν εἶδα τὸ ἱγνογράφημά σας· ἔχετε τὴν καλωσύνην νὰ μὲ τὸ δείξετε;

— Εἶνε ἄθλιον, εἶπεν ἡ Λουκία, ἐρυθριῶσα ὀλίγον. Δὲν ἡμπορῶ νὰ κάμω τίποτε. Ἐντρέπομαι καὶ ἀπελπίσθην.

— Συμπεραίνω διατί, ὑπέλαβεν ὁ Ἀντώνιος· ἐλάθετε ὡς ἀντικείμενον ἔκτασιν μεγάλην. Βλέπετε ἐκεῖνον τὸν κρημνισμένον πύργον, τὸν ὁποῖον σκιαζοῦν φοίνικες, ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Βορδιγέρας; Δοκιμάσατε πρῶτον αὐτὸν, ἢ, ἂν θέλετε, αὐτὸν ἐκεῖ τὸν τοῖχον, ὅστις εἶν' ἐνδυμένος μὲ κληματίτιδα, καὶ κάμνει τόσον ὥραϊκὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ βαθὺ κυανοῦν χροῖμα τῆς θαλάσσης. Μὴ ἀσχολεῖσθε εἰς πολλὰ συγχρόνως ἀντικείμενα, καὶ σὰς ὑπόσχομαι ὅτι πολὺ ταχέως θὰ κατορθώσετε νὰ σκιαγραφῆτε καὶ τὰ πλησιέστερα καὶ τὰ ἀπώτερα. Μὴν ἔχετε ὅμως μεγάλην φιλοδοξίαν.

— «Φιλοδοξίαν τολμηράν, ἥτις θέλει νὰ πετάξῃ πολὺ ὑψηλὰ καὶ πίπτει κατὰ γῆς», εἶπε γελῶσα ἡ Λουκία.

— Εἶνε τοῦ Σακεσπέρου αὐτὸ τὸ ῥητὸν, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος. Νομίζω, ὅτι ὅλοι οἱ Ἀγγλοὶ γνωρίζουν τὸν Σακεσπέρὸν τῶν ἀπ' ἔξω. Δὲν ἀπῆντησα συμπατριώτην σας, ὅστις, ὅσον ἀμαθὴς καὶ ἂν ἦτο, νὰ μὴν εἶχε πρόχειρον πάντοτε ἕνα στίχον τοῦ Σακεσπέρου. Τί ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἦτο αὐτός, ὅστις ἠδυνήθη διὰ τῆς μεγαλοφυΐας του νὰ δώσῃ σῶμα, «κατοικίαν καὶ ὄνομα εἰς τὰ αἰσθήματα ἔθνους ὀλοκλήρου!»

— Καὶ αὐτὸ τοῦ Σακεσπέρου εἶνε, ἐφώνησεν ἡ Λουκία. Σὰς εἶνε, βλέπω, οἰκεῖος, ὡς καὶ οἱ ποιηταὶ σας.

— Ἀλλ' ὁ Σακεσπέρους εἶνε ἀπὸ τοὺς ποιητάς μου, ἀπῆντησεν ὁ Ἀντώνιος. Ὁ Σακεσπέρους, βλέπετε, δὲν εἶνε ποιητὴς ἐνὸς αἰῶνος ἢ ἐνὸς μόνου τόπου· εἶνε ὁ ποιητὴς τῆς ἀνθρωπότητος. Ὡς ὁ ἥλιος, χύνει τὸ φῶς του καὶ τὴν θερμότητά του εἰς ὅλον τὸν κόσμον τῆς διανοίας. — Ἡξεύρετε νὰ ζωγραφίζετε πρόσωπα; ἐξηκολούθησε λέγων

ὁ ἱατρός καὶ δεικνύων τὴν παραλίαν. Τί εὐμορφὸν ὄμιλον θ' ἀπετέλουν οἱ ἄλλοις ἐκεῖνοι μὲ τὴν γυναικὰ αὐτὴν, ἥτις σταματᾷ τὸν ὄνον τῆς, διὰ νὰ τοὺς ὀμιλήσῃ!

— Ναί, ἀλλὰ δυστυχῶς, δὲν ἡξεύρω διόλου νὰ ζωγραφίσω πρόσωπα, εἶπεν ἡ Λουκία ἀπηλπισμένη.

— Ἀδιάφορον, ἡμπορεῖτε νὰ μάθετε. Οἱ τύποι εἶνε τόσον γραφικοὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὥστε εἶνε σχεδὸν ὑποχρέωσις ἡ ἀπεικόνισις των.

— Ναί, ἀλλὰ χρειάζεται δι' αὐτὸ ἰδιαίτερα τέχνη. Ἐγὼ δὲν φαντάζομαι καὶ πόθεν πρέπει ν' ἀρχίσῃ τις, ἀπὸ τὸν πῆλον ἢ ἀπὸ τὰ ὑποδήματα. Ποῖος θὰ μοῦ διδάξῃ ἐδῶ αὐτὰ τὰ πράγματα.

— Ἄν πραγματικῶς ἐπιθυμεῖτε διδάσκαλον, ἐγὼ σὰς εὐρίσκω.

— Ἀλήθεια; τὸ ἐπιθυμῶ πολὺ.

— Αὐρίον λοιπὸν σὰς τὸν φέρω. Μοῦ εἶπατε πολλάκις, ὅτι θὰ ἔχετε ἐπιθυμίαν νὰ ἀναγνώσῃτε τὸν Δάντην μὲ ἄνθρωπον δυνάμενον νὰ σὰς τὸν ἐξηγῇ καὶ νὰ τὸν σχολιάξῃ. Ἄν ἔχετε πάντοτε τὴν αὐτὴν διάθεσιν, γνωρίζω τινὰ ὅστις θὰ ἦτο καταλληλότερος.

— Σεῖς ἔχετε τὸ μυστήριον νὰ εὐρίσκετε πάντοτε ὅ,τι χρειάζομαι καὶ ὅ,τι ἐπιθυμῶ, εἶπεν ἡ Λουκία, στρέφουσα πρὸς αὐτὸν εὐγνώμονα τὰ βλέμματά της.

— Τόσον καρτερικῶς ὑπετάχθητε εἰς τὰς αὐστηράς μου διαταγὰς, ἀπῆντησεν ὁ Ἀντώνιος, ὥστε αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν, τόρᾳ ὅτε δύνασθε νὰ ἐγερθῇτε τῆς κλίνης, νὰ φορολογήσῃ διὰ σὰς ὅλα τὰ περίχωρα. Σὰς βεβαίω, ὅτι ἔχομεν καὶ ἡμεῖς πολὺ περισσότερα παρ' ὅσα δύναται τις νὰ φαντασθῇ ἐκ πρώτης ὀψews. Εἰς ὅλας τὰς κλάσεις ὑπάρχει φυσικὴ τις καλλιισθησις καὶ εὐμάθεια παράδοξος. Τοιουτοτρόπως, παραδείγματος χάριν, ἔχομεν σύλλογον μουσικῶν ἀρκετὰ ἱκανῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἵτινες ἔμαθον ὅλοι τὴν μουσικὴν μόνον των, καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ παίζων τὸ ἀρμόνιον τῆς ἐκκλησίας μας, ὅστις εἶνε ἀληθὴς καλλιτέχνης.

— Περίεργον, εἶπεν ἡ Λουκία. Εἶνε καὶ τὰ ἡθικὰ προτερήματα τόσον κοινὰ ὅσον τὰ καλλιτεχνικά;

— Δύναται τις νὰ βεβαιώσῃ χωρὶς ὑπερβολὴν, ὅτι οἱ χωρικοὶ μας ἔχουν πολλά· εἶνε ἐγκρατεῖς, ἀνεξάρτητοι, ἀφωσιωμένοι καὶ πρᾶοι. Ὅσῳς φιλονεικοῦν, σπανίως τελειώνουν εἰς ξυλοκοπήματα. Φαίνεσθε νὰ δυσπιστῇτε;

Ἡ Λουκία ἠρυθρίασε, διότι ἠσθάνθη ὅτι τὰ παρὰ τοῦ Ἀντωνίου λεγόμενα περὶ τοῦ ἱταλικοῦ χαρακτήρος ἦσαν ἀκριβῶς τὰ ἐναντία πρὸς ὅσα ἐκείνη εἶχεν ἀκούσει πάντοτε.

— Ἀφήσατε κατὰ μέρος τὰς προλήψεις. ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀντώνιος, ἢ μάλλον ἐνθυμηθῆτέ τις ὅλας, καὶ παραβάλλετε τὰς μαρτυρίας τῶν

λεγομένων πρὸς τὰς ἰδίας ὑμῶν παρατηρήσεις. Τὰ πράγματα εἶνε ἀδυσώπητα, μὴς Ἀάβεν, καὶ ἡ παρατήρησις τῶν πραγμάτων θὰ σὰς δείξῃ, ὅτι εἰς τὸν τόπον μας σπανίως εὐρίσκονται γυναῖκες ἡ νεάνιδες, φέρουσιν ἀειγμάτια τῆς κτηνωδίας τῶν συζύγων ἢ τῶν πατέρων των· ὅτι ἡ μέλη εἶνε σπανιωτάτη, καὶ τὸ ἔγκλημα ἐπίσης· ὅτι ὑπάρχουσιν ἐπαρχίαι ὀλοκλήρου, κ' ἐξ αὐτῶν μία εἶνε καὶ τὸ Σάν-Ρέμο, εἰς τὰς ὁποίας πρὸ ἀνημμενῶν χρόνων δὲν διεπράχθη φόνος. Ἡ ἀκίνητος ἰδιοκτησία εἶνε τόσον διηρημένη, ὥστε τὰ δύο ἄκρα, μέγιστος πλοῦτος καὶ μεγίστη πτωχεία, εἶνε σχεδὸν ἄγνωστα, ὅπως ἄγνωστοι εὐτυχῶς εἶνε καὶ αἱ συνέπειαι των, μεταξὺ ἄλλων καὶ ἡ ἐπαιτεία. Δὲν ὀμιλῶ, ἐννοεῖται, περὶ τῶν μεγάλων πόλεων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐξοχικῶν διαμερισμάτων, ὅπου ἕκαστος ἔχει τὸν ἀγρόν του καὶ τὸν καλλιεργεῖ ὅπως δύναται. Ὁ μικρὸς ἰδιοκτήτης, ὅστις ἔχει καιρὸν περισσεύοντα, μισθώνει τὴν ὑπηρεσίαν του εἰς τὸν πλούσιον γείτονά του, ἀλλ' οὐτ' ἐκεῖνος νομίζει ὅτι ταπεινοῦται διὰ τοῦτο, οὔτε αὐτὸς θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸν του ἀνώτερον ἐκείνου τὸν ὁποῖον πληρώνει.

— Ἀλλὰ σεῖς περιγράφετε σωστὸν παράδεισον, εἶπεν ἡ Λουκία.

— Εἴθε νὰ ἦτο ἀληθές, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος· σείων τὴν κεφαλὴν του· ἀλλ' ἡ εἰκὼν ἔχει καὶ τὰ σκοτεινὰ τῆς μέρης. Ἡ ὀλεθρία ἐπίδρασις τοῦ δεσποτισμοῦ εἶν' ἐπαισθητὴ κ' ἐδῶ καθὼς καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν. Ἡ βαθεῖα ἀμάθεια τοῦ λαοῦ, ἡ λητρεία τοῦ νεκροῦ γράμματος, τὴν ὁποίαν διδάσκουν οἱ ἱερεῖς των, ἡ συνήθεια ν' ἀποσιωπῶνται τ' ἀδικήματα ὅσων δὲν ἐλπίζεται ἡ διόρθωσις, ὅλα ταῦτα δηλητηριάζουσιν τὸν λαὸν καὶ ἐμποδίζουν τὴν ἠθικὴν του ἀνάπτυξιν. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἵτινες δὲν θὰ φάγουν κρέας τὴν παρασκευὴν, οὐδὲ θὰ λείψουν τὴν ἐορτὴν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ δὲν θὰ αἰσθανθῶν ὅμως τύψιν συνειδήσεως νὰ κλέψουν τοῦ αὐθέντου των μίαν καὶ δύο ὥρας ἐργασίας, ἢ νὰ εἰπουν ψεύματα, διὰ νὰ ἐπιτύχουν ἐλάττωσιν τοῦ ἐνοικίου των.

— Αὐτὸ εἶνε κακὸν, εἶπεν ἡ Λουκία. Καὶ τὰ γνωρίζουν ὅλ' αὐτὰ οἱ ἱερεῖς, χωρὶς νὰ προσπαθοῦν νὰ τὰ ἐμποδίσουν;

— Δὲν ἐξασκοῦν δυστυχῶς τὴν δύναμιν των ὅσον ἀπαιτεῖ τὸ κακόν. Φοβοῦνται μὴ χάσουν τὴν ἐπιρροήν των, ἂν φανῶσιν αὐστηροὶ πρὸς τὸ ποίμνιόν των. Φαίνεται ὡς νὰ ὑπάρχῃ σιωπηλὴ τις συμφωνία μεταξὺ λαοῦ καὶ ἱερέων. Ἐκεῖνος ἐνδίδει ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν, καὶ αὐτοὶ ἐνδίδουν ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν. Τοιουτοτρόπως τὸ γράμμα φονεύει τὸ πνεῦμα. Ἀρκεῖ νὰ γεμίζουν αἱ ἐκκλησίαι, νὰ πολιορκῶνται τὰ ἐξομολογητήρια, νὰ συρρέουν τὰ ἐλέη καὶ αἱ προσφοραὶ, καὶ οἱ ἄγιοι πατέρες μας εἶνε εὐχαριστημένοι· ἀδιάφορον εἶνε δι' αὐτοὺς ἂν ἡ ἠθικότης μένει στάσιμος, ἢ ἐπισθοδρομεῖ μάλιστα. Ὁ ἐφημέριος

μας, ὅστις ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις εἶνε ὅ,τι ὁ ἰδικὸς σας vicar, κηρύττει τακτικῶς ἀπὸ τοῦ ἀμβωνος, ὅτι τὸ ψεῦδος εἶνε ἁμαρτία, ὅτι ὁ ἐργάτης πρέπει νὰ ἐργάζεται ὅσον πληρώνεται· ἀλλ' ὁ λόγος του δὲν φέρει κανὲν ἀποτέλεσμα, διότι οἱ ἱερεῖς μας δὲν κάμνουν δυστυχῶς ὅ,τι λέγουσι.

— Αὐτὰ εἶνε λυπηρὰ ἀληθῶς, εἶπε μετὰ στεναγμοῦ ἡ Λουκία. Καὶ σεῖς, πῶς τὰ ἔχετε μὲ τοὺς ἁγίους πατέρας, ὡς τοὺς ὀνομάζετε;

— Ὅχι, περὶφημα. Δὲν μὲ ἀγαποῦν ἰδιαζόντως, ἰδίως ὁ ἐφημέριός μου, ὅστις δὲν μοῦ συγχωρεῖ ὅτι ἀρνοῦμαι τακτικῶς κατ' ἔτος τὸ δελτίον, τὸ ὁποῖον μοῦ στέλλει τὸ Πάσχα.

— Τί δελτίον;

— Εἶνε ἐν εἶδος καταπίεσεως πολὺ δυσάρεστον. Τὸ Πάσχα συνειθίζουν οἱ ἐφημέριοι νὰ στέλλωσιν εἰς ὅλους των τοὺς ἐνορίτας ἐν μικρὸν δελτίον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζουν ἀδειαν μεταλήψεως, καὶ ἀπαιτοῦν νὰ τὸ ἀφίνουν ἐπειτα ὅσοι μεταλαμβάνουν εἰς τὸ ἱερὸν, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἐξετέλεσαν τὸ μυστήριον. Ἡ διατύπωσις αὕτη εἶνε, καθὼς βλέπετε, πολὺ ταπεινωτικὴ· εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον τοιαύτη φαίνεται. Μολονότι καμμίαν δὲν ἔχω δυσκολίαν εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν μου καθηκόντων, ἔχω ὅμως τὴν ἀξίωσιν νὰ τὸ πράττω ἐλευθέρως ὡς ἀνὴρ ἔχων κρίσιν καὶ ὄχι ὡς παιδίον. Δι' αὐτὸ ἐπιστρέφω πάντοτε εἰς τὸν ἐφημέριόν μου τὸ δελτίον του.

— Καὶ ὁ ἐφημέριος εἶνε θυμωμένος μαζί σας; εἶπε μετὰ τινος σοβαρότητος ἡ Λουκία.

— Μάλιστα· ἀλλὰ τὸ κρύπτει. Καὶ αὐτὸς καὶ οἱ σεβάσμιοι του συνάδελφοι μὲ νομίζουν ἀρκετὰ καλὸν ἱατρὸν, καλλίτερον τοῦλάχιστον παρ' ὅ,τι δύνανται νὰ εὗρουν εἰς τὰ περίχωρα τῆς Βορδιγέρας. Ἐκτὸς δὲ τούτου τοὺς καθιστᾷ εὐγενεῖς πρὸς ἐμὲ ἡ κοινὴ γνώμη, ἥτις μοῦ εἶνε λίαν εὐνοϊκὴ. Ἐπειτα καὶ αὐτὸ μοῦ τὸ γένειον ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Πάσχος τοῦ Σάν-Ρέμο μ' εὐνοεῖ.

— Πῶς αὐτό;

— Παράδοξον θὰ σὰς φανῇ, μὴς Ἀάβεν, ἀλλ' εἶνε ὅμως ἀληθές, ὅτι ἐν τῶν αὐστηροτάτων καθηκόντων καὶ μίᾳ συγχρόνως τῶν καλλιτέρων διασκεδάσεων τῶν διοικητῶν μας, εἶνε νὰ μὴ ὑποφέρωσιν περίξ των ἀξίωστον γένειον. Ἐγὼ δὲ μόνος, ὡς βλέπετε, τὸ ἔσῳα εἰς ὅλην τὴν Ριβιέραν. Τὸ ἀληθές εἶνε, ὅτι, ὅταν ἦλθα εἰς τὸ Σάν-Ρέμο, εἶχα τόσην πολλὴν ἐργασίαν, ὥστε κατὰ γράμμα δὲν εἶχα καιρὸν νὰ ξυρισθῶ. Αὐτὸν μόνον τὸν λόγον ἔδωκα τῆς παρακοῆς μου εἰς τὸν διοικητὴν μας, ὅστις τὸν ἐδέχθη, καὶ κατ' ὀλίγον, χάρις εἰς τὴν συνήθειαν, τὸ γένειόν μου κατήντησε ἀνεκτόν.

— Φαίνεται ν' ἀγαπᾷτε πολὺ τὰ γένειά σας, παρατήρησεν ἡ μὴς Ἀάβεν, μειδιῶσα πρὸς τὴν σοβαρότητα, μεθ' ἧς ἐλάλει περὶ τοῦ πράγματος ὁ Ἀντώνιος.

— Ὁμολογῶ ὅτι τὰ θέλω, ἀπῆντησε μειδιῶν καὶ αὐτός. Ἐκτὸς ὅτι εἶνε οἰκονομικὴ καιρὸς,

νομίζω ότι, αφού η φύσις, ἥτις δὲν κάμνει τίποτε ἀσκόπως, ἔδωκε τὰ γένεια εἰς τὸν ἄνδρα, ἐθεώρησεν ὅτι τὰ γένεια εἶνε στολισμός του ἢ τοῦλάχιστον χρήσιμον πρᾶγμα. Ἐπειτα μὲ φαίνεται ὅτι οἱ ἄνδρες ἐν γένει, καὶ ἰδίως οἱ μελαγχροιοὶ Ἰταλοὶ, φαίνονται καλλίτεροί μὲ γένεια παρὰ ξυρισμένοι. Γελάτε; Εἰπέτε ὅμως, σὰς παρακαλῶ, τί προτιμᾶτε; μίαν τῶν γενειοφόρων κεφαλῶν τοῦ Βάν Δυκ ἢ τὴν σημερινὴν εἰκόνα ἀνδρὸς ξυρισμένου; Μὲ φαίνεται ὅτι δὲν ὑπάρχει σύγκρισις.

— Ἀληθῶς, εἶπεν ἡ Λουκία ἐρυθριῶσα καὶ πῶς διστάζουσα, διότι ἐνθυμήθη ὅ,τι εἶχε παρατηρήσει αὐτὴ ἡ ἰδέα εἰς τὸν πατέρα της, ὅτε τὸ πρῶτον εἶδε τὸν ἱατρὸν Ἀντώνιον. Ἀληθῶς, ἀλλὰ πρέπει οἱ ζωντανοὶ ἄνδρες νὰ μοιάζουσιν μὲ τὰς εἰκόνας τοῦ Βάν-Δυκ.

— Μὴ ἐπιφυλάξεις! ἀνεφώνησεν ὁ Ἰταλὸς, διότι θὰ ὑποθέσω ὅτι συμμερίζεσθε τὴν πρόληψιν, ἥτις ἐπικρατεῖ, ὡς λέγουν, ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τοῦ γενείου.

— Διόλου δὲν τὴν συμμερίζομαι· ἀλλ' ὅλοι σχεδὸν οἱ ἄγγλοι μισοῦν τὰ γένεια.

— Τότε ἂς ξυρίζωνται, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος· περὶ ὁρέξεων δὲν εἶνε δυνατὴ συζήτησις.

— Μὲ ὑπεσχήντε ἄλλοτε, νὰ μὲ εἰπῆτε τὸν λόγον διὰ τὸν ὅποιον σὰς εὖνοε ὁ διοικητής. Εἰπέτε μου τώρα, σὰς παρακαλῶ· ἡ διοίκησίς του ἐκτείνεται εἰς ὅλην τὴν Ῥιβιέραν;

— Διόλου. Ἐκάστη ἐπαρχία ἔχει καὶ ἑνα ὁμοιον μαργαρίτην.

— Καὶ διατί σὰς εὖνοε αὐτὸς ὁ κύριος;

— Ἐχει μίαν ἰδέαν, καὶ ἀρκετὰ ἀνόητον. Σὰς εἶπα πολλάκις, ὅτι ὅταν ἦλθα εἰς τὸ Σάν-Ρέμο, ἡ χολέρα ἔκαμνε θαυσίαν. Εὐρῆκα τότε τὸν διοικητὴν περιφοδὸν, καὶ βασανιζόμενον ἀπὸ τὴν σθερὰν ἰδέαν ὅτι ἤθελε προσβληθῇ. Ἐνόησα δὲ, ὅτι ἔπρεπε νὰ δώσω ἀντιπερισπασμὸν τινὰ εἰς τὴν φαντασίαν του· τοῦ ἔδωκα λοιπὸν μίαν μικρὰν φιάλην μὲ ξεῖδι καὶ ὀλίγην κάμφορον, τοῦ παρήγγειλα νὰ τὴν μυρίζεται πολλάκις τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν ἐβεβαίωσα ὅτι ἦτον ἀλάνθαστον ἀντίδοτον τῆς χολέρας· τὸ πιστεύει καὶ σήμερον ἀκόμη, ἐξηκολούθησεν ὁ ἱατρὸς γελῶν ἐκ μέσης καρδίας. Ἡ φιάλη εἶνε πλέον κενή, καὶ ἂν ἀναφανῇ ἡ χολέρα, εἰς ἐμὲ πάλιν εἶνε ἀναγκασμένος ν' ἀποταθῇ διὰ τὴν γεμίσει. Δι' αὐτὸ εἶνε τόσον εὐγενὴς καὶ πρὸς ἐμὲ, καὶ . . . πρὸς τὸ γένειόν μου.

Ἡ Λουκία ἐξεκαδίσθη γελῶσα, καὶ ὁ ἱατρὸς ἐγέλασεν ἐπίσης μέχρι δακρύων.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΚΕΡΚΥΡΑ

[Μελέτημα Φερδινάνδου Γρηγοροβίου].

Συνέχεια· ἰδί σελ. 341.

Παιδιά καὶ γυναῖκες πρόεπιψαν ἡμᾶς εἰς Βενίτσες. Ἡ λαμπρὰ δὸς ἄγει βουστροφηδὸν διὰ ἐλαίωνων μέχρι τῆς κάτω ἀκτῆς, δάση μύρτων

πυκνὰ, μαστίχη καὶ χαμαικέρασα περιστοιχίζουσιν αὐτήν· τοὺς ἐπικρεμαμένους τερπνοὺς κρημνοὺς τὸ ἔαρ ἐκάλυψε δι' ἐρυθρῶν ὀρχιδοειδῶν καὶ κιτρονοχύσου χαμαιμήλου. Ποίμνια προβάτων ἔδοσκον τῇδε κακείνῃ. Εἶναι σκηνογραφία ἀνταξία τῶν εἰδυλλίων τοῦ Λόγγου καὶ τοῦ Θεοκρίτου. Τὸ βλέμμα περιβάλλει ἡδὴ ἔκτασιν εὐρεῖαν· ἀφικόμεθα εἰς τὴν παράλιον κώμην Βενίτσες, ἐν ἡδυτάτῃ ἀπομονώσει κειμένην, ἐν μέσῳ πορτοκαλλεῶνων, ἀπέναντι τῆς ἡπειρωτικῆς Γουμένιτσας, ὅπου ποτὲ εἶχε συνέλθει ὁ στόλος τοῦ Δὸν Ζουάν τῆς Αὐστρίας. Δύο ἢ τρεῖς λέμβοι παρὰ τὴν ἀκτὴν· ἄνθρωποι ἐπὶ τῶν βαθυμίδων τῶν οἰκίων, σιωπηλοὶ πρὸς τὴν θάλασσαν ἀτενίζοντες. Ἐξητήσαμεν πανδοχεῖον· ἀνὴρ τις κατελθὼν ἐτοποθέτησεν ἐν τῷ κήπῳ τράπεζαν, καὶ οὕτως ἐδειπνήσαμεν ὑπὸ τὰς πορτοκαλλέας παρὰ τὸν βόμβον τῶν μελισσῶν, ῥοφῶντες γλυκὺν αἶθοπα οἶνον καὶ τρώγοντες σὺν ἀρίστῳ ἄρτῳ βενιτσιωτικὰ πορτοκάλια, τηλεκαυτὰ ὡς γνωστόν. Ἐνα μόνον μικρὸν κλάδον προσέφερεν ἡμῖν ὁ πανδοχεύς, ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ ἔξ τοιοῦτοι ὠραῖοι χρυσοὶ καρποὶ πυκνοὶ ἐκρέμαντο. Προχωρήσαντες ἀφικόμεθα εἰς ἄγ. Νικόλαον· ἐλαιόδενδρα εὐρομεν ἐνταῦθα μέχρις αὐτῆς τῆς θαλάσσης, ἥς τὰ κύματα λούουσι τοὺς πόδας αὐτῶν. Μετὰ ἡμισείας ὥρας τοιαύτην θυμοτερπὴν ὁδοπορίαν, ἀπόκρημνος πέτρα ἀπέκρυψε τῆς θέας ἡμῶν τὴν ἀμυώδη παραλίαν. Προβάτες μεταξὺ ἀγρίων μύρτων καὶ μαστίχης ἀπεπλανήθημεν εἰς τοὺς ἀμπελώνας, μέχρις οὗ ἀνελάβομεν πάλιν τὴν διὰ τοῦ δάσους ὁδόν, ἥτις παραλλήλως τῇ θαλάσσῃ φέρεται πρὸς τὰ κάτω· οὕτω κατήλθομεν εἰς ἄγ. Νικόλαον, ὅπως ἐνταῦθα ἀποπεριωθόμεν εἰς τὴν Μονὴν, ἣν ἐπεσκέφθημεν τὴν Μ. Παρασκευὴν. Ἡ σήμερον ἦτο δευτέρα τοῦ Πάσχα, καὶ ἦν πανηγυρὶς ἡγετο ἐπὶ τοῦ Ποντικονησίου· διότι ἡ Παναγία τοῦ Βηροῦ εἶχεν ἐπισκεφθῇ τὸ νησίδιον· πλήθη ἀνθρώπων ἐκάλυπτον αὐτὴ καὶ λέμβοι πολλὰ περιέπλεον· ἡ Παναγία εἶχεν αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐπιβιβασθῇ εἰς τὸ νῆρεπιμένον πλοῖον, ἐν ᾧ ἵστατο ἀνὴρ λαβροφύρος· ἕτερος ἔφερε τὴν εἰκόνα, κύκλῳ δὲ ἐκάθητο ἱερεῖς. Πλοίαρχα προσεμπον αὐτήν. Οὕτω κωπηλατοῦντες ἔφθασαν εἰς ἄγ. Νικόλαον ἐν τῷ μέσῳ ἐκπυροκροτήσεων· ἐκεῖ ἡ λιτανεὶα ἐτέθη εἰς τάξιν, προὐχώρησε πανηγυρικῶς παραλλήλως τῇ ἀκτῇ, τῶν λαβάρων κυματιζομένων, καὶ οὕτως ἡ Παναγία ἐπανήχθη εἰς Βηρόν. Εἶδομεν τὸ λαμπρὸν τοῦτο θέαμα ἀπὸ τῆς μονῆς τῆς μοναχῆς Ἀναστασίας, ἥτις ἐπίσης ἐθεῖτο εὐλαβῶς, εἰς ἐκάστην ἐκπυροκρότησιν σταυροκοπομένη καὶ τύπτουσα τὸ στήθος.

Τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τῆς πόλεως Κερκύρας δὲν εἶναι τόσῳ πλούσιον περὶ τὴν ποικιλίαν τῶν σχημάτων τῶν ἀκτῶν, ὡς τὸ νοτιανατολικόν· ἐκτετατὴ ὁμῶς ἰδέα καλλονάς. Ἐκεῖ ὑπάρχει ἐν πρώτοις ὁ μέγας λιμὴν, οὗ δεσπόζει ἀπὸ τῆς ἀ-

κτῆς τὸ νέον φρούριον, ἀμβλεῖα βραχὺδης ἄκρα, ἥς αἱ ἐπάλξεις τανῦν εἰσὶν ἄχρηστοι, κλείει δὲ αὐτὸν νῆσος ἐπίπεδος, ἐν τῇ ἀρχαιότητι Πτυχία, ἐπὶ δὲ τῶν ἐνεσθῶν Βίδο κληθεῖσα, ἀπὸ τινος φεουδάρχου κυρίου Guido Malipieri. Οἱ Γάλλοι κατέστρεψαν τοὺς ἐλαίωνας αὐτῆς, ὅπως ἐγείρωσι φρούρια, ἅτινα πάλιν οἱ Ἀγγλοὶ κατηδάφισαν· τὰ ἔρημα ἐρείπια καλύπτουσιν ἔτι τὴν φαλακρὰν αὐτῆς ἐπιφάνειαν. Ὁ Οὐμασίος λιμὴν, εἰς τῶν ἀρίστων τῆς Ἀνατολῆς, ἀποκαρδοκεῖ νέαν ζωὴν· τοῦτο δὲ συμβῆσεται, ὅταν ἡ Ἑλλάς ἀκμάσασα προσλάβῃ τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον καὶ τὰ μὴ τὸν κερυνθικὸν ἰσθμὸν· τότε θὰ ἀνατείλῃ τῇ Κερκύρᾳ νέα ἐποχὴ, τότε ἀποθήσεται, ὡς ἡ Κόρκυρα, ἡ βασιλισσα τοῦ ἰονίου πελάγους. Ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ταύτης κεῖνται τὰ προάστεια ἄγ. Ῥόκου καὶ Μανδουκίου, πρὸς ἃ μεταβαίνει τις ἢ διὰ τῆς παραλλήλου τῇ ἀκτῇ ὁδοῦ ἢ διὰ τῆς Β. Πύλης, τῆς ἀγούσης εἰς τὸ ἐσώτερον τῆς χώρας. Ἡ Κερκύρα εἶχε ποτε τέσσαρας Πύλας, ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὰ τέσσαρα μέρη, εἰς ἃ διήρητο ὑπὸ τῶν Ἀνθηγαυῶν ἡ νῆσος. Μέσση μετὰ τῆς πρωτεύουσας, Ῥύρον μετὰ τοῦ Ἀγγελοκάστρου, Ὅρος μετὰ τῆς Κασσώπης καὶ Λευκίμνην. Αἱ πύλαι τῆς πόλεως κατέπεσον μετὰ τῶν τειχῶν καὶ τῶν ἐπάλξεων, διασωθείσης τῆς βασιλικῆς Πύλης, ἐφ' ἥς βλέπει τις εἰσέτι τὰ σήματα τῆς Ἑνετίας.

Παρὰ τὸν ἄγ. Ῥόκον ὑψηλὸν κωδωνοστάσιον διακρίνει τὴν μονὴν τῆς Πλατυτέρως, οἰκοδομὴν μικρὰν καὶ πολύτιμον κόσμον περικλείουσιν παραδόξως, τὸν τάφον τοῦ Καποδιστρίου. Πρὸ μικροῦ εὐρισκόμην ἐν Ναυπλίῳ πρὸ τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ὁ δυστυχὴς πρῶτος τῆς Ἑλλάδος κυβερνήτης ἐδολοφονήθη· τὴν δὲ θεωρῶ μετὰ συγκινήσεως τὸ μνημεῖον αὐτοῦ. Φαῖς λίθος τὸν καλύπτει, καὶ οὐδεμίαν ἄλλην ἐπιγραφὴν φέρει· ἡ «Ι. Καποδίστριας κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος». Ὁ τίτλος ἀρκεῖ νὰ τὸν ἀπαθανατίσῃ. Ἡ ὑπολειπομένη πλήρης κρίσις τῆς ἱστορίας περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου δὲ ὀρίμασεν ἔτι. Ἐχομεν ἐπαινετικὰ περὶ αὐτοῦ συγγράμματα τῶν ὁπαδῶν του καὶ τὴν μισητὴν εἰκόνα γερμανοῦ τινος. Μετὰ δικαίου ὁ Warsberg καταδικάζει τὴν ἀπάνθρωπον βιογραφίαν αὐτοῦ, τὴν γραφεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μένδελσον Βερθόλδου, εὐφυστάτου υἱοῦ τοῦ ὀνομαστοῦ μουσικοῦ, καὶ δικαίως ἀντιτάσσει αὐτῇ τὰς κρίσεις τοῦ κόμητος Πρόκας. Ὁ Μένδελσον ἦτο ἀκόμη πολὺ νέος, ὅτε συνέταττε τὸ σύγγραμμά του· φέρει τὴν σφραγίδα τῆς ἱταμῶς κοινούσης νεότητος, ἥτις πολλάκις φαίνεται ἰδιόζουσα λογίσις τισὶ γερμανοῖς ἡδὴ ἀπὸ τῶν πρωτολείων αὐτῶν τῶν φιλολογικῶν. Τίς δύναται νὰ φαντασθῇ, ὅτι ὁ Καποδίστριας, ἀνὴρ εὐφυὲς καὶ τὸν ἰδιωτικὸν βίον ἀμεμπτος, μέτριος, ἀπλοῦς, ἐν πόνοις ἀκάματος, ἀποκεχωρισμένος οἷος ἦτον, οὐδὲν ἄλλο εἶχε κατὰ νοῦν ἢ τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν Ῥωσσίαν; Ἀπεπλανήθη καὶ ἀπέτυχεν

ἐν τῷ προβλήματι, νὰ τακτοποιήσῃ τὸ χάος· τὴν πατρίδα του ὁμῶς βεβαίως ἠγάπησεν, ὡς ὁ Πασχάλης Ραοῖ τὴν ἰδίαν. Δὲν εἶναι εὐάρεστον τὸ συναίσθημα, ὅρ' οὐ καταλαμβάνεται τις παρὰ τὸν τάφον του· εἶναι δυσάρεστον. Ἡ δόξα αὐτοῦ ἡμαυρώθη ὑπὸ ἀμφιβολιῶν, τὸ δὲ ἔργον του ἐπικράνθη ὑπὸ τῆς κατάρως τῆς διπλωματίας. Πόσω εὐτυχέστερον ἀνεπτύχθη τὸ μικρὸν Βέλγιον ὑπὸ ξένην δυναστείαν! Πόσον ἐπὶ ζήλος ἦτο ὁ Καβούρ καὶ ἡ Ἰταλία! Καὶ αὐτὸ τὸ πρόβλημα τῆς Ῥώμης, τὸ ὅποιον ἐφάνετο ἄλυτον, ἐπελύθη τῇ συναινέσει τῆς Εὐρώπης. Ὅτι ἦτο ἡ Ῥώμη τῇ Ἰταλίᾳ, τοῦτο εἶναι τὸ Βυζάντιον τῇ Ἑλλάδι. Ἡ φιλικὴ ἐταιρία συνησθάνθη ἐμφύτως, καὶ ὀρθῶς ἐκεῖ διεῖδε τὸν τελικὸν σκοπὸν τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ τὸ βυζαντινὸν πρόβλημα εἶναι φοβερόν· εὐρωπαϊκὸν καὶ σλαβικὸν πρόβλημα, δι' οὗ ἡ Ἑλλάς καταστρέφεται. Ἡ φυσικὴ μητρόπολις μιᾶς Ἑλλάδος, ἱκανῆς νὰ βιώσῃ, εἶναι μόνη ἡ Κωνσταντινούπολις· αἱ Ἀθῆναι εἰσὶν Ἰερὸν Ἰλιον μόνον, ἀρχαιολογικὴ ἰδέα καὶ ἐθνικὴ πρόφασις ἐν τῇ ἀνάγκῃ.

Φαίνεται σχεδὸν εἰρωνεῖα, ἂν ἀμέσως μετὰ τὸν τάφον τοῦ Καποδιστρίου μεταβῶ εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῶν Ἰουδαίων· ἀλλὰ κεῖται πλησιέστατα ἐπὶ μεγάλου περιτετελισμένου λόφου ὑπὸ τὸ φρούριον Ἀθράκμ. Ἐν κόλποις Ἀθράκμ λοιπὸν ἀναπαύονται πρᾶγματι ἐνταῦθα οἱ Ἰουδαῖοι. Καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν, οὐδαμοῦ τοῦ κόσμου εἰσὶν εὐτυχέστεροι, ἢ ἐν Κερκύρᾳ. Κυπάρισσοι ὑψοῦνται ἐπὶ τοῦ λόφου· ὑψηλὸς χόρτος, ἀνεμιζόμενος, καλύπτει αὐτὸν, οἱ δὲ λευκοὶ ἐπιτύμβιοι λίθοι εἰσὶν ἐπ' αὐτοῦ κατεσπαρμένοι. Ἐν τόπῳ χλοεροῦ, ἐν μέσῳ ἀνθέων, φαίνεται ὅτι εὐχαριστοῦνται ν' ἀναπαύωνται οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ· διότι καὶ ἐν τῷ Circus Maximus τῆς Ῥώμης τὸ νεκροταφεῖον αὐτῶν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον χόρτῳ πυκνῷ ἐπίσης καλύπτεται.

Ἡμεῖς ἐν Μανδουκίῳ, μακρῶ παρὰ τὴν θάλασσαν προαστείῳ, κατοικοῦμένῳ ὑπὸ νκυτικῶν. Ἐνταῦθα ἔτυχον ἐγκαρδίῳ ξενίας οἱ τὸν Ἀλήπασαν φεύγοντες Πάργιοι. Εἶδομεν τὴν σειρὰν τῶν οἰκίων, αἵτινες ἐδόθησαν αὐτοῖς εἰς κατοίκησιν. Τὸ Μανδουκίον ἐκτείνεται μέχρι τοῦ λόφου Monte Oliveto, ὅπου εἰσὶν ὠραῖοι κήποι καὶ ἐξοχικαὶ οἰκίαι. Ἐάν προχωρήσωμεν, ἐκτυλίσεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν εὐρεῖα καὶ περικαλλὴς ῥωπογραφία ξηρᾶς καὶ θαλάσσης· χθαμαλὴ πεδιάς, ἣν διατρέχει ὁ Ποταμός. Τὸ ὑψηλὸν ὄρος τοῦ Παντοκράτορος ἐπιχαίρει καὶ θαυμασίως χρησιμεύει ὡς ὄριον· κλίνει πλαγίως ἐπὶ τῆς νήσου, χωρίζον τὸ βόρειον μέρος ἀπὸ τῶν λοιπῶν. Ὁ Παντοκράτωρ θεωρεῖται ὡς ἡ ἀρχαία Ἰστώνη, ἐφ' ἣς εἶχεν ὀχυρωθῇ ἡ ἐκδιωχθεῖσα ἀριστοκρατία τῆς Κερκύρας, ἥς τὸ τραγικὸν τέλος ἀφηγείται ὁ Θουκυδίδης· ἀλλὰ τὰ αὐτὰ δίκαια ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου ὄρους ἔχουσι καὶ οἱ ἄγ. Δέκα.

Ἐν Κερκύρῃ οὐχ ἦν-τον ἐκπλήσσειται τις βλέ-
πων ποταμὸν, οὗ τὰ ὕδατα εἰσι δυσανάλογα πρὸς
τὰς φυσικὰς ἀνάγκας τῆς νήσου. Ὁ Ποταμὸς εἶ-
ναι μετὰ τοῦ ἐν Μεσογῇ δὲ μέγιστος τῶν ποτα-
μῶν τῆς νήσου, πλατὺς ὡς ὁ Ἀνίος παρὰ τὴν Ῥώ-
μην, ἀλλ' ἦν-τον δριμυτικός. Αἰθίνη μονότοξος γέ-
φυρα συνδέει τὰς ἀκτὰς, ἔργον τῶν Ἑνετῶν, ἔτει
1787 ἀνεγέρθη ἐν τῷ Προνοητοῦ Ἑρρίκου E-
rizzo, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἐπιγραφὴ. Ὁ ποταμὸς ῥέει
διὰ μέσου θυμωτερόν πεδιδάων, ἀνωφερὲς μέ-
χρι τῆς δριμύτου κώμης Ποταμοῦ, οὗ τὸ μέγα
τῆς ἐκκλησίας κωδωνοστάσιον δεσπόζει τοῦ ὅλου
μέρους· ὀλίγα δὲ λεπτά ἀπωτέρω τῆς γεφύρας
χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐνταῦθα εἶχον στρα-
τοπεδεύσει οἱ Τοῦρκοι τῷ 1716. Ἐνταῦθα καὶ ὁ
«ἠχώρος ἤριστος κατὰ τὸ στόμα ποταμοῦ καλ-
λιόρου», ἐν ᾧ ἐσώθη Ὁδυσσεὺς καὶ ὑπὸ τὴν «δά-
σκιον ὕλην θάμνους ἐν πυκνοῖσι καθύδρε» εἶτα
ἔγρετο ἐκ τῆς σφαιροβολῆς τῶν ἀμφιπόλων καὶ
ὡς «λέων ὀρεσίτροπος θάμνων ὑπεδύσσατο» καὶ
προσηγόρευσε τὴν Ναυσικάαν. Οὐδὲν ἐν Κερκύρῃ
ἐγένετό μοι τηλικαύτης ἡδονῆς πρόξενον, ὅσον τὸ
μέρος τοῦτο, ἐν ᾧ διαδραματίζεται ἡ γοητευτι-
κωτάτη ποίησις πάντων τῶν αἰώνων, τὸ ἐπεισό-
διον τῆς Ναυσικάας. Ὁ σύντροφος τῶν Ἀχαιῶν
ἥρώων, ὁ τῆς Ἀθηνᾶς πεφιλημένος, ὁ πτολίπορ-
θος ἥρως, μεταφέρεται διαμικρὰ ναυαγός, φοβερός,
ἀγριος καὶ γυμνός μετὰ πλῆθος εὐγενῶν παρ-
θένων — ἀπογεγυμνωμένος παντὸς ἡρώϊκου με-
γαλείου· ἐν τῷ μόνῳ ἡρώϊκῳ τῆς φύσεως ἑαυ-
τοῦ καὶ τῆς ψυχῆς τῆς Ναυσικάας κείται ἡ λύσις
τῆς φοβερῆς εἰμαρμένης. Ἡ ὑψηλὴ ἀπλότης τῆς
σκηνῆς ταύτης μετὰ τῶν ἀντιθέσεων αὐτῆς εἶ-
ναι τὸ κατακόρυφον σημεῖον τῆς ἀπελῶς τῶν ἀρ-
χαίων ποιήσεως· καὶ ὅπως ὑποφώσκουσιν ἤδη ἐν
τῇ Ναυσικάᾳ τὰ ψυχικὰ αἰσθημάτων τοῦ νεωτέ-
ρου κόσμου. Τρεῖς γυναικεῖαι παραστάσεις τῆς
ἀρχαίας ποιήσεως ἵστανται ἐπὶ τῶν φυσιογνω-
μικῶν τούτων ὁρίων, ἡ Ναυσικάα, ἡ Ἀντιγόνη
καὶ ἡ Ἰφιγένεια. Ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ Ποταμοῦ
ἐπέσθην πόσον ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ βολφικὴ
θεωρίαν περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν δημηρικῶν ἔπων, τοῦ-
λάχιστον τῆς Ὀδυσσεΐας. Ἡ ἐνότης τοῦ σχεδίου
καὶ ἡ θαυμασία ἀνάπτυξις αὐτοῦ ἀπαιτοῦσι καὶ
τὴν ἐνότητα τοῦ ποιητικοῦ πνεύματος· ἀλλ' ὁ
μείζων ἀνθρωπισμὸς τῆς Ὀδυσσεΐας ἀναγκάζει ἡ-
μᾶς ὅπως παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ ποιητὴς αὐτῆς
εἶναι πολὺ πρεσβύτερος τοῦ ἀοιδοῦ τῆς Ἀχιλ-
λεΐου Ἰλιάδος. Αἱ σκηναὶ τοῦ Ποταμοῦ ἀναλογου-
σιν ἀκριβῶς πρὸς τὸ δημηρικὸν δράμα διὰ τοῦ ἡ-
ρώϊου αὐτῶν μεγαλείου· καλλίρους δὲ ποταμὸς
διὰ χλοερῶν πεδίων ῥέει πρὸς τὴν θάλασσαν· δά-
σκιος ὕλη ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ ποταμοῦ καὶ
παρὰ τὰ τέμματα τοῦ ὄρους. Οὐδὲν εἶναι ἐνταῦθα
λαυρὸν ἢ ῥωμαντικόν, ὡς ἐν τῇ λίμνῃ Χαλκιο-
πούλου. ἀλλὰ πάντα εἰσὶν εὐρέα, μέγαρα καὶ ἡ-
ρεμὰ, ἡρώϊκον ἔπος τῆς φύσεως. Τὴν θαλασσίαν

ῥωπογραφίαν, τὴν ὠραιοτέραν πασῶν ὁσας εἶδον
ἐν Κερκύρῃ, ἤθελον νὰ ἴδω ἐξωγραφημένην παρὰ
καλλιτέχνου μεγάλων αἰσθημάτων, ὡς ὁ Claude
καὶ ὁ Poussin.

Ἐκαίδεκα μίλια ἀπὸ τῆς γεφύρας καλὴ καὶ
ἀμαξίτος ὁδὸς ἄγει διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χώ-
ρας εἰς Παλαιοκαστρίτσαν, διὰ μέσου πεδίων καὶ
λόφων. Τὴν τὴν νήσον ὅλην διήκον σύμπλεγμα
τῶν ὁδῶν εἶναι τὸ ἄριστον μνημεῖον, ὃ ἐν γνησίῳ
ῥωμαϊκῷ πνεύματι ἐγκατέλιπον οἱ Ἀγγλοι· δυ-
στυχῶς εἶδον ὁδοὺς τινὰς ἐν μέρει ἐρθαυμένας.
Ἀντιπαρήλθομεν ἑπαυλὶν τινὰ τῆς οἰκογενείας
Καποδιστρίου, καὶ ἐκεῖ που πλησίον εἶδομεν πρὸς
τὰ δεξιὰ τὸν ὠραῖον λιμένα τοῦ Γουβίου, ὅπου
κατηρειπωμένα κεῖνται τὰ παλαιὰ ἐνετικά ναυ-
πηγεῖα· διότι ἐκεῖ ἦτο ποτε ὁ ὅρκος τῶν πολε-
μικῶν τῆς Ἑνετίας γαλῶν. Ἐπὶ τῶν πτυχῶν
τοῦ Παντοκράτορος φαίνονται αἱ κώμαι Ὑψος,
Κορακιάννα, Σπαρτίλας καὶ Σαρπηρό Μετ' οὐ πολὺ
δάσος ἐλαίων ἐὺσκιον ὑποδέχεται ἡμᾶς· εἶναι
ἀληθῶς δάσος. Οὐδαμοῦ ὅρια χωρίζουσι τὴν ἰδιο-
κτησίαν ἐκάστου, πλὴν ἐξόχων τινῶν δένδρων, ἃ-
τινα τῆδε κακεῖσε φέρουσι διακριτικόν τι σημεῖον.
Πόσοι κληρονόμοι κατέσχον κατὰ σειρὰν τοιαῦτα
σεβαστὰ δένδρα; τινὰ αὐτῶν ἀριθμοῦσι πλείονα
Ἰουδαίων ἢ τὰ κράτη καὶ αἱ δυναστεῖαι, ἅλλα
παρὰ τὴν ἀκτὴν εἶδον ἀπαστραπτούσας τὰς λόγ-
χας τῶν Βυζαντινῶν καὶ Νορμανδῶν. Πρῶτον ἐν
Κερκύρῃ ἐγνώρισα τὴν φυσικὴν τῆς ἐλαίας καλ-
λονίαν· ἐνταῦθα αὐξάνει ἐν ὑπαίθρῳ ὅπως ἐλευθέρα
μέχρις ὕψους 60 ποδῶν· ὁ κορμὸς διασχίζεται
πάντοτε, ἀκόμη ὅτε αἱ ἐλαῖαι εἰσι δενδρύλλια,
εἶτα προσλαμβάνει τὰ παραδοξότερα τῶν σχη-
μάτων, αἱ ῥίζαι συμπλέκονται ὡς λαοκοόντες ὅ-
φεις καὶ οὕτω τείνουσι πρὸς τὰ ἄνω· συσπείρωσις
ὀφιοειδής, ὑπερμεγέθης πολὺπους, περιβάλλον
ὡς δράκων τοὺς κλάδους, πορώδης ὡς σπόγγος.
Ὁ κορμὸς χωρίζεται εἰς βυζαντινὰς καὶ γοιθι-
κὰς θύρας καὶ θυρίδας, δι' ὧν δρᾷται ἡ κυανὴ
θάλασσα· ἐνίοτε δὲ σχηματίζονται οἶοναι ἐξώ-
σται ἐκ τῶν φυλλωμάτων, στήριζόμενοι ἐπὶ στύ-
λων, οἷοι οἱ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος τοῦ
ἀγ. Πέτρου ἐν Ῥώμῃ. Ἐλαῖαι καὶ κυπάρισσοι
ἐξάρχουσιν ἐν τῷ φυτικῷ τῆς νήσου βασιλείῳ, ὡς
ἐν Ἀττικῇ ἡ ἐλαία καὶ ἡ πεύκη. Πολλάκις εἶδον
ἀγρίαν οἰκογένειαν κυπάρισσων ἐν μονήρει τινὶ
τόπῳ· παρὰ τὴν γηραιάν βασιλικὴν μητέρα νεα-
ρὰν ἀγρίαν κυπάρισσον· οὐδὲν προσφιλέστερον τοι-
οῦτου νυμφικῶς ἀεροῦ τέκνου κυπάρισσου. Εὐνό-
ητον τυγχάνει, ὅτι ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τούτων ἐπὶ
ἔτι ἡ πίστις εἰς τὰς Δρυάδας. Ἡ τῶν ἐλαίων καλ-
λιέργεια νῦν εἶναι μᾶλλον ἀνεπτυγμένη ἢ πρῶην,
διότι αἱ σχέσεις τῶν ἰδιοκτησιῶν τῶν χωρικῶν
ἤδη ἐβεβελιώθησαν. Τὰ δένδρα περισκάπτονται ὡς
ἐν Ἀττικῇ, ὁ καρπὸς πίπτει ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ συλ-
λέγεται ἀπὸ τοῦ δεκεμβρίου μέχρι τοῦ ἰουνίου.

[Ἐπειτα συνέχισεν]

Ἐπειδὴ πολλὰ ἀπὸ τινος γίνεται λόγος περὶ τορπίλλων,
εὐκαίρως ἐνομίσαμεν νὰ καταχωρίσωμεν ἐνταῦθα χάριν τῶν
ἀναγνωστῶν τῆς «Ἑστίας» τὸ κατωτέρω ἀρθροῖδιον περὶ τῆς
τορπίλλης Whitehead, τῆς ἐν τῷ ἡμετέρῳ πολεμικῷ ναυ-
τικῷ δεκτῆς γενομένης, ὅπερ ἀπέστειλεν ἡμῖν φίλος τῆς
«Ἑστίας» καὶ τοῦ πράγματος εἰδήμων ἀνὴρ. Σ. τ. Δ.

ΤΟΡΠΙΛΛΗ WHITEHEAD

Μία ἐκ τῶν εὐφυστέρων καταστρεπτικῶν ἐφευ-
ρέσεων τοῦ παρόντος αἰῶνος εἶναι καὶ ἡ ἐσχά-
τως ἐπινοηθεῖσα καὶ ἐφαρμοσθεῖσα εἰς τὸ πολε-
μικὸν ναυτικὸν τορπίλλη Whitehead, ἥς σύντο-
μον περιγραφὴν ἐπιχειροῦμεν νὰ δώσωμεν ἐνταῦθα.

Τὰς βάσεις τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ νέου τούτου
φοβεροῦ ὅπλου, ὅπερ οἱ Ἀγγλοι ἀπεκάλεσαν θαν-
μάσιον μηχανήμα, παρεμφερὲς πρὸς θαλάσσιον
κῆτος, ἡ Λεβιάθαν ὑποβρύχιον ἀνεπολογίστου
δυνάμεως, ἔθηκεν ἀξιωματικὸς τις τοῦ αὐστρι-
ακοῦ ναυτικοῦ, καλούμενος Luppis.

Ὁ ἀξιωματι-
κὸς οὗτος ἀσχο-
λούμενος περὶ τὴν
ἐφαρμογὴν τῶν
ἐπιθετικῶν τορ-
πίλλων, ἐπενόησε
τὴν κατασκευὴν αὐτομάτου τορπίλλης, λαμβά-
νουσας τὴν κίνησιν οἰκοθεν· δυνάμει πεπιεσμένου
ἀέρος, μεταδιδόμενου καὶ περικλειομένου ἀσφα-
λῶς, μέχρις ἐξαντλήσεως, ἐν αὐτῇ*.

Ἀκολούθως ἀνεκοίνωσε τὴν ἰδέαν ταύτην τῷ
Ἀγγλῷ μηχανικῷ Whitehead, ὅστις, ἐπιλαβό-
μενος τοῦ ἔργου, προσέβη εἰς διάφορα πειράματα,
δι' ὧν ἐπήνεγκεν
ἐπ' αὐτοῦ μεγά-
λας βελτιώσεις,
κατασκευάσας
πολλὰς τοιαύτας
τορπίλλας ἐν τῷ
ἐν Φιοῦμπε ἔργο-
στασίῳ αὐτοῦ, ἐλά-
χιστα παρουσια-
ζούσας ἐλαττώ-
ματα.

Τρόντι δὲ τὸ σύστημα τοῦτο ἀπεδείχθη τὸ
κάλλιστον τῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέ-
χρι σήμερον ἐπινοηθέντων ὑποβρυχίων μηχανη-
μάτων, καὶ ἅπαντα σχεδὸν τὰ Κράτη παρεδέχθη-
σαν αὐτό. Ἰδίως δὲ κατὰ τὸν τελευταῖον ῥω-
σοτουρικὸν πόλεμον ἐκρίθη ὡς τελεσφόρον ὅπλον
ἐπιθέσεως καὶ ἀμύνης τῶν παραλίων. Μετὰ τὰς
τελευταίας δὲ τελειοποιήσεις, ἃς εἰσήγαγεν ἀρ-
τίως ὁ εἰρημένος ἐργοστασιάρχης, προσδιορίσας
τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἐν σημαντικῇ ἀποστάσει ἀ-

* Ἐν τούτοις ὁ Ἀγγλὸς μηχανικὸς Ericsson, δι'
ἐπιστολῆς ἣν ἀπεῖλυνεν πρὸς τὸν «Engineering» (Ναυτι-
κὴ καὶ Ἀποικιακὴ Ἑπεὶ ὁ ὁρῶσις, Μάιος
1870) ἱσχυρίζεται ὅτι τὴν πρώτην ἰδέαν τῆς αὐτοκινήτου
τορπίλλης συνέλαβεν αὐτὸς ὑποβαλὼν τὰ περὶ τούτου κατὰ
Σεπτέμβριον τοῦ 1854 εἰς τὸν αὐτοκράτορα Νικολέοντα.

παρεγκλίτως σχεδὸν, καὶ προνοήσας ὅπως ἐν ἀ-
ποτυχίᾳ μὴ περιπέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ,
ἡ σπουδαιότης καὶ χρησιμότης τοῦ ὅπλου τούτου
ἐν καιρῷ πολέμου καθίσταται ἀδιαφιλονίκητος.

Ἡ τορπίλλη αὕτη εἶναι κατασκευασμένη ἐκ
χάλυβος τετορνευμένου, ἔχουσα μῆκος μὲν 14
μέχρι 15 ποδῶν, διάμετρον δὲ 40 σχεδὸν ἐ-
κατοστομέτρων, καὶ ὁμοιάζει πρὸς νάρκην (τορ-
πίλλην), ἐξ ἧς ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα, ἡ πρὸς δελ-
φῖνα (Σχῆμα 1).

Τὸ ὅλον αὐτῆς σύστημα διαίρεται εἰς 7 μέρη.
Τὸ πρῶτον ἀπαρτίζεται ἐκ τοῦ πιστολίου Α, τὸ
δεύτερον ἐκ τῆς βαμβάκοφυριταποθήκης Β, τὸ
τρίτον ἐκ τοῦ μυστικοῦ Γ, ἔνθα κανονίζεται τὸ
βάθος τῆς πορείας· τὸ τέταρτον ἐκ τοῦ διαχω-
ρίσματος Δ, ἔνθα εὐρίσκεται ὁ πεπιεσμένος ἀήρ·
τὸ πέμπτον ἐκ τῆς ἀερομηχανῆς Ε, ἥτις τίθησιν
εἰς κίνησιν τοὺς
δύο ἑλικας· τὸ
ἕκτον ἐκ τοῦ κε-
νοῦ Ζ, ἔνθα ὑπάρ-
χει μικρὸν μη-
χάνημα τοῦ πη-

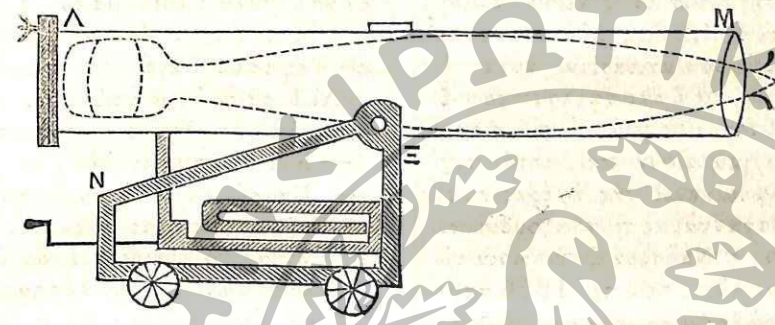
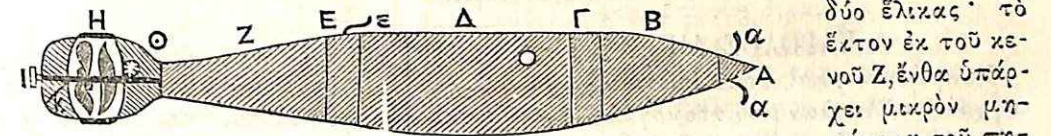
δαλίου, καὶ τὸ ἔβδομον ἐκ τῶν τριῶν πηδαλίων
Η Ι καὶ Κ, ἃτινα περικλείουσι τοὺς δύο ἑλικας.

Ἡ δὲ χρῆσις αὐτῆς γίνεται ὡς ἐξῆς:

Ἀφοῦ πρῶτον ἡ τορπίλλη πληρωθῇ πεπιεσμέ-
νου ἀέρος μέχρις 70 ἀτμοσφαιρῶν διὰ τῆς ἐν τῷ
διαχωρίσματι Δ εὐρισκομένης ὁπῆς διὰ καταλ-
λήλου ἀεραντλίας, τίθεται ἀκολουθῶς ἐντὸς ὁ-
μαλοῦ σωλῆνος
μεταλλικοῦ, ἀνοι-
κτοῦ κατὰ τὰ
δύο ἄκρα (Σχῆ-
μα 2).

Διὰ καταλλῆ-
λου μηχανισμοῦ
τὸ ὅπισθεν μέ-
ρος τοῦ σωλῆνος
Λ Μ κλείεται ἐρ-
μητικῶς, καὶ τό-
τε ἀνοίγεται κρουῖς,

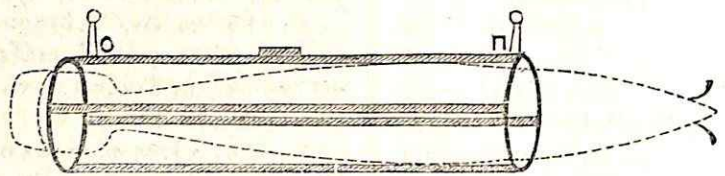
ὅστις συγκοινωνεῖ μετὰ
πολλῶν σωλῆνων Ν Ε ἐπίσης, πεπληρωμένων πε-
πιεσμένου ἀέρος καὶ μετὰ τοῦ πυθμένου τοῦ ἀε-
ροσφενδονιστικοῦ σωλῆνος, ὅστις πάραυτα ἐ-
ξαικοντίζει τὴν τορπίλιν μέτρα τινὰ ἐκτὸς αὐ-
τοῦ, ὡς διὰ στόματος τηλεβόλου. Ἀλλὰ, καθ'
ἡν στιγμήν ἡ τορπίλλη ἐκσφενδονίζεται τοῦ σω-
λῆνος, ὑπάρχει περὶ τὸ μέσον τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐ-
τοῦ μέρους ἐλατήριον τι, ὅπερ ὥθεε πρὸς τὰ ἄνω
σφύραν τινὰ ε, ἀσφάλειαν καλουμένην, ἥτις, συγ-
κοινωνοῦσα μετὰ τῆς ἀποθήκης τοῦ ἀέρος Δ, ἀφί-
νει αὐτὸν νὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ τῆς μηχανῆς, ἥτις
τοῦ λοιποῦ κινεῖται αὐτομάτως ἐντὸς τῆς θαλάσ-
σης διευθυνομένη κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἀφοῦ προη-
γουμένως κανονισθῇ τὸ πηδάλιον τοῦ βάθους Ε

καὶ τὸ ἐλατήριο τῆς σφύρας Θ. Τοιοῦτοτρόπως δὲ ἐκσφενδονίζομένη καὶ τρέχουσα ἡ τορπίλλη ἐπικρούει ἐπὶ τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου τὴν βελόνην τοῦ πιστολίου αὐτῆς Α, καὶ ἀναφλέγει τὸ καψύλιον, ὅπερ μεταδίδει παραχρῆμα τὴν ἀνάφλεξιν ἐντὸς τῆς ἀποθήκης τῆς βαμβάκοπυρίτιδος, καὶ ἐπιφέρει τὴν ἐκρηκτικὴν τῆς τορπίλλης, ἥτις πάραυτα μεταβάλλει εἰς θρύμματα τὸ ἐχθρικὸν πλοῖον. Τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ ἐὰν ἡ ἐπικρούσις γένηται ἐπὶ τῶν ἀκίδων α α (Σχῆμα 1).

Ἡ ταχυτικὴ δύναμις τῆς τορπίλλης Whitehead ἀναλογεῖ πρὸς 20 ἕως 22 μίλια τὴν ὥραν καὶ διαρκεῖ πλέον τοῦ ἐνὸς τετάρτου, ἡ δὲ παρεκ-

τροπὴ αὐτῆς εἰς ἀπόστασιν 500 μέτρων εἶναι μόνον 0^α, 50.

Τὸ σύστημα τοῦτο δύναται νὰ ἐκσφενδονίζε-ται καὶ ἐκ τοῦ πλοίου, τοποθετουμένου ἐπ' αὐτοῦ καταλλήλως τοῦ ἐκσφενδονιστικοῦ σωλήνος, ἢ ἐκ τῶν σταθμῶν τῶν δεσποζόντων τῶν βυθιζομένων ἀμυντικῶν τορπίλλων. Ἐν τοῖς τορπιλλοφόροις μάλιστα εἴθι-

σται νὰ αἰωρῶσιν ἑξῶθεν εἰς τὰ πλευρὰ αὐτῶν τὴν τορπίλιν Whitehead ἐντὸς κανόνος ἡ σκελετώδους σωλήνος Ο Π (Σχῆμα 3), ὃν καταβιβάζουσιν ἐν τῷ ὕδατι δίκην λέμβου, καὶ ἀπολύουσι τὴν τορπίλιν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

* I

ΚΑΡΟΛΟΣ ΔΙΚΕΝΣ

Γονιμώτατος καὶ δημοτικώτατος πάντων τῶν συγχρόνων Ἀγγλῶν μυθιστοριογράφων εἶνε ὁ Κάρολος Δίκενς. Ἐγεννήθη τῇ 7 Φεβρουαρίου 1812. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὑπάλληλος ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ τῶν ναυτικῶν, διέμενε τότε ἐν Πορτσμουθ. Τὰ ἔχνη τῶν πρώτων ἐντυπώσεων τῆς παιδικῆς του ἡλικίας παρέμειναν ζωηρότατα παρὰ τῷ περιφανεῖ συγγραφεῖ. Ὅπως ὁ Οὐάλλτερ Σκὼτ ἀνεμνήσκειτο τῶν παραδόξων ἱατρικῶν, ἅπερ ἐπέθετον ἐπὶ τοῦ πάσχοντος αὐτοῦ ποδὸς, ὅτε ἦτο τριετής, καὶ πῶς τὸν ἐσπαργάνουν δι' ἀρνείου δέρματος θερμοῦ, οὕτω καὶ ὁ Κάρολος Δίκενς ὠμίζει μετ' εὐχαριστήσεως περὶ τοῦ κηπαρίου, ἐνθα τὸ πρῶτον ἐξημέτασεν, ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς τροφῆς του, ἐπιβλεπούσης αὐτὸν διὰ μιᾶς θυρίδος τοῦ μαγειρείου, περὶ τῶν γευμάτων του μετὰ τῆς πρεσβυτέρης του ἀδελφῆς, περὶ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν εἶδε τὸ πρῶτον στρατιώτας γυμναζομένους, καὶ τῷ ἐνεποίησε τὸν παρὰδόξον ἐντύπωσιν τὸ θέαμα τοῦτο. Διηγείτο ἐπίσης πῶς τῷ 1814 ἀφίκετο εἰς Λονδίον μετὰ τῶν γονέων του ἐνῷ ἔπιπτε χιὼν. Ἐκ Λονδίνου ὁ πατὴρ τοῦ Δίκενς ἐστάλη εἰς τὸν νηυσταθμὸν τοῦ Τσάθαμ. «Ἐκεῖ, ἔλεγε βραδύτερον ὁ Κάρολος, κάποιος—πολλὰκις ἠρώτησα ἐμαυτὸν ἀπορῶν ποῖος ἦτο καὶ ποῖαν ὁδὸν ἐτράπη μετὰ τὸν θάνατόν του,—μοὶ ἔμελλεν ἠρῆμα τὸν ὕμνον τῆς ἐσπέρας, καὶ ἔκλαιον ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, εἴτε ἐκ τύψεως συνειδή-τος ἐπὶ τῷ ὅτι ἐλάκτισα τὸν μὲν, εἴτε ἐκ λύπης διότι μ' ἐπεύραξεν ὁ δὲ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας.

Ἡ οἰκία, ἣν κατόικουν οἱ Δίκενς ἦτο λευκὴ, δι' ἀσβεστοῦ ἐπικεχρισμένη, εἶχε δὲ κηπάριον ἐμ-προσθεν καὶ ὀπισθεν ἦτον ἀπλουστάτη ἀλλ' εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτῆς ἀπόστασιν, ἐπὶ τῆς μεγάλης λεωφόρου, ἠγείρετο ἐν θελκτικῇ τοποθεσίᾳ, ὡ-

ραῖον οἶκημα, ὅπερ ὁ μικρὸς Κάρολος ὑπεσχέθη εἰς ἑαυτὸν ν' ἀγοράσῃ ὅταν θὰ ἐμεγάλωνε. Τὸ δ-νειρον τοῦτο, ὅπερ ἔμελλε νὰ πραγματοποιηθῇ βρα-δύτερον, ἐνέπλησε τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν κατόπιν ἔγραψε μετὰ τῆς συνήθους αὐτοῦ πρωτο-τυπίας μίαν ὀπτασίαν, ἣν ἐνεπνεύσθη ἐκ τῆς παι-δικῆς ταύτης ἡλικίας τῆς παραδόξου καὶ μελε-τηρᾶς.

«Εὐρισκόμεν ἐἰς τὸ ἡμισυ τοῦ μεταξὺ Γκρα-βεζούρ καὶ Ῥότσεστερ δρόμου ὁ ποταμὸς κυρύνετο ἐφ' ὅσον ἐξετείνετο τὸ βλέμμα του, ἔφερε δὲ πρὸς τὴν θάλασσαν πλοῖα μὲ ἱστία λευκὰ, ἢ καταμέ-λανα ἐκ τοῦ καπνοῦ αἰῶνης διέκρινε εἰς τὸ ἄ-κρον τῆς ὁδοῦ παρὰδόξον παιδίον :

«Αἶ! παιδί! τῷ ἐφώνησα, ἀπὸ ποῦ εἶσαι :

— Ἀπὸ τοῦ Τσάθαμ, μοὶ ἀπήντησε.

— Καὶ τί κάμνεις ἐδῶ ;

— Πηγαίνω εἰς τὸ σχολεῖον.

«Ἐπλησίασα πρὸς αὐτὸ καὶ ἐβαδίσαμεν ὁμοῦ. Μετ' ὀλίγον τὸ παιδίον ἐπανελάβε :

«Ἐφθάσαμεν εἰς τὸν λόφον. ὅπου ὁ Φάλσταφ ἦλθε νὰ ξεγυμνώσῃ τοὺς ταξειδιώτας ἐκείνους, ἔξυρξαι, κ' ἐπειτα ἔφυγε.

— Τὸν γνωρίζεις σὺ τὸν Φάλσταφ ;

— Πολὺ καλὰ μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ μικρὸς. Ἐγὼ τώρα πλέον εἶμαι γέρον· εἶμαι ἐννέα χρό-νων· ἀναγινώσκω πολλὰν εἰδὼν βιβλία· ἀλλὰ, σὲ παρακαλῶ, ἂς σταματήσωμεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, καὶ παρατηρήσετε ἐκεῖ κάτω, ἐκεῖνο τὸ ὄρατόν ὅσπῃτι.

— Σοὶ ἀρέσκει ; ἠρώτησα.

— Ὡ! πάρα πολὺ, κύριε. Ἀπὸ τότε, ποῦ

1. Ὁ Φάλσταφ εἶνε πρόσωπον τοῦ Σκίτσπερ «τέρας κα-τάφορτον πάχους, ἄνθρωπος ἐν σχήματι πίθου, παχὺς βοῦς μὲ παραγεμισμένην κοιλίαν» τοιαύτη εἶνε ἡ ἀπεικόνισις του ἠθικῶς εἶνε ἀνάλογος τῷ φυσικῷ «λαίμαργος, ὀκνηρὸς, ματαιόδοξος, ἀρπαξ». Ἡ παραδόσις βεβαίως ὅτι ὁ Φάλσταφ οὗτος κατόικησε πρῶτα τὰς ἀκτὰς ἐκεῖνας.

δὲν εἶχα οὔτε τὴν μισθὴν ἡλικίαν ποῦ ἔχω τώρα, ἡ μεγαλειτέρα μου χαρὰ ἦτο νὰ μὲ φέρουν ἐδῶ, ἀν-τίκρου ἔς αὐτὸ τὸ ὅσπῃτι. Καὶ τώρα ποῦ εἶμαι ἐν-νέα χρόνων, ἔρχομαι μόνος μου καὶ τὸ βλέπω· ὁ πατέρας ποῦ μὲ βλέπει ὅτι τὸ ἀγαπῶ τόσον πο-λὺ, μοὺ λέγει ὁλοένα· «Ἄν ἔχῃς ἐπιμονὴν καὶ ἐρ-γάζεσαι πολὺ, μίαν ἡμέραν θὰ ὑπορέσῃς νάλθης νὰ κατοικήσῃς ἔς αὐτὸ τὸ ὅσπῃτι... μολονότι εἶνε ἀδύνατον, προσέθηκε τὸ παιδίον ἀποπνίγον ἕνα στεναγμὸν, ἀλλ' ἀνοίγον μεγαλειτέρους ὅσον τὸ δύνατον τοὺς ὀφθαλμούς του, ὅπως καλλιτέ-ρον ἀπολαύσῃ τῆς θέας τῆς ἀγαπητῆς οἰκίας.

«Ἐξεπλάγην ἐξ ὅσων ἤκουσα νὰ μοὶ διηγῇται τὸ παρὰδόξον μικρὸν παιδίον, διότι ἡ οἰκία αὕτη εἶνε ἰδική μου, ἀλλ' ἔχω λόγους νὰ πιστεύω ὅτι καὶ τὸ παιδίον εἶπε τὴν ἀλήθειαν».

Τὸ παρὰδόξον μικρὸν παιδίον δὲν ἦτον ἄλλος εἰμὴ αὐτὸς οὗτος ὁ Δίκενς. Ἦτον ἰσχυρότατος καὶ καχεκτικὸς, ὑπέκειτο δὲ εἰς σπασμούς ἀποκω-λύοντας αὐτὸν πάσης βιαιᾶς ἀσκήσεως. Οὐδέποτε διέπρεψεν εἰς τ' ἀπαιτοῦντα βώμην καὶ ἐπιτηδει-ότητα παιγνίδια, τὰ τοσοῦτον εἰς τοὺς συμπα-τριώτας του προσφιλεῖ, ἀλλ' ἠύχαριστεῖτο πολὺ βλέπων τὰ ἄλλα παιδία διασκεδάζοντα οὕτω. Ἡ ἀσθενικὴ αὕτη κατὰστάσις ἀπέβη εἰς αὐτὸν ἀλη-θὲς εὐτύχημα, διότι εἰς αὐτὴν ὀφείλει τὴν περι-παθὴ πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν κλίσιν, τὴν μόνην του διασκεδάσιν. Παρεδίδοτο δ' εἰς αὐτὴν χωρὶς οὐδεὶς νὰ φροντίσῃ νὰ τὸν παρορμήσῃ, καθόσον οἱ γο-νεῖς του, ὑπὸ πολυμελοῦς καταβεβρυμένοι οἰκο-γενείας, δὲν νύκαῖρον νὰ μεριμνῶσι περὶ αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ἡ μήτηρ του ἐδίδασκεν αὐτὸν τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς ἀγγλικῆς καὶ λατινικῆς, τῷ παρ-έειδε τακτικῶς ἐν μάθημα καθ' ἑκάστην. Ἐπειτα ἐφοίτησεν εἰς μικτόν τι σχολεῖον ἀρρένων καὶ ὀη-λέων μετὰ τῆς ἀδελφῆς του Φανῆς. Γενόμενος ἀνὴρ ὁ Δίκενς ἠθέλησε νὰ ἐπανίδῃ τὸ σχολεῖον ἐ-κεῖνο, ἀλλὰ τῷ εἶπον ὅτι ἀπὸ αἰῶνος ἦτο κρη-μινισμένον. Νέκ ὁδὸς διήρχετο διὰ τῶν ἐρεσιῶν του. Οὐδὲν ἦττον ἐν τῇ φαντασίᾳ του ἐπανεῦ-ρεν ὁ Κάρολος τὸ ἐργαστήριον τοῦ βαφέως, κεί-μενον ὑπεράνω τῆς κλίμακος, ἐνθεν τοςάκις εἶχε καταπέσει, καὶ τὸ παρὰ τὴν θύραν ξύστρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐσκάλωνε συνήθως ὁ ποῦς του, ὅτε προσε-πάθει νὰ καθάρσῃ τὸ μικρόν του ὑπόδημα. «Ἡ διδασκάλισσα, λέγει, οὐδεμίαν κατέχει εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου θέσιν, ἀλλὰ κυνάριον τι φουσκω-μένον ἐκ πάχους καὶ κατακεκλιμένον ἐπὶ τοῦ αἰ-ωνίου ἀχυροστρώματος ἐν μακρῷ στενῷ διαδρό-μῳ, διαμένει ἐναργῶς ἐν τῇ φαντασίᾳ μου. Ἡ ὕλακὴ τοῦ δυστρόπου τούτου ζώου, ὁ τρόπος του δι' οὗ προσέβαλλε τὰς ἀνυπερασπίστους μικρὰς κνήμας μου, τὸ φρικτὸν ῥύγχος αὐτοῦ, τὸ αἰ-ποτε βεβρεγμένον, καὶ ἐπὶ ὀδόντων λευκῶν διη-νεωγμένον, ἡ προπέτεια τῆς οὐρᾶς αὐτοῦ ἀγκι-στροειδῶς συνεστραμμένης, πάντα ταῦτα ζῶσιν εἰσέτι δι' ἐμέ. Ἐξάπαντος θὰ ἦτο γαλλικῆς κατα-

γωγῆς διότι τὸ ἀπεκάλουν «Fidèle», ἀνῆκε δὲ εἰς κυρίαν κατοικοῦσαν μικρὸν πρὸς τὰ ὀπισθεν δωμάτιον, μυστηριώδες πρόσωπον, οὐτινος ἡ ὑπαρ-ξὺς μᾶς ἐφαίνετο συγκεραλαιουμένη εἰς τὰ ἔξῃς : χονδροφυεῖ μὲ τὴν μύτην καὶ φορεῖ πῖλον ἐκ κα-στανοχρόου καστορίου».

Ὁ Κάρολος ἐνόησε βραδύτερον ὅτι ἡ μεγάλη τοῦ Ῥότσεστερ ὁδὸς ἦτον ἀπλοῦς δρομίσκος μόνον· ἀλλὰ τὴν ἐνόμιζε τότε, διὰ τῆς τάσεως ἐ-κείνης ἣν ἔχουσιν ὅλα τὰ παιδία νὰ μεγαλοποι-ῶσιν ὅσα βλέπουν, εὐρεῖαν ὡς πλατεῖαν πρω-τευσῆς. Ἐνόησε τότε ὅτι τὸ δημόσιον ὠρολό-γιον, ὅπερ εἶχε νομίσαι ὡς τὸ μεγαλειότερον τοῦ κόσμου, ἦτο σύννηθές τι καὶ παλαιὸν ὠρολόγιον, ἀσθενέστατα μάλιστα ἤχουν· ὅτι τὸ δημαρχεῖον, ὅπερ πάλαι ἐξελάμβανεν ὡς τὸ παλάτιον τοῦ Ἀ-λαδίνου, δὲν ἦτον εἰμὴ ἄθλιος σωρὸς πλίνθων καὶ ἀμμοκονίας. «Ἀλλοίμονον! ἀνακράζει, μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην ἐπὶ τίνι δικαιώματι θὰ ἐμεμ-φόμεν τὴν πόλιν ὅτι μετεβλήθη δι' ἐμέ, ἀφ' οὗ ἐγὼ ἐπανακάμπτω εἰς αὐτὴν τοσοῦτον διάφορος ἐμαυτοῦ ; Πᾶσαι οἱ πρῶταί μου ἀναγνώσεις, αἱ πρῶταί μου χίμαιραι ἀπὸ τοῦ τόπου τούτου χρό-νολογοῦνται· ἀνεχώρησα πιστεύων εἰς πάσας, καὶ ἐπαναφῶω ὀπίσω μόνον τὰ ἐρεσπία αὐτῶν· ἴσως εἶνε σοφία τοῦτο, ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν εἶμαι καὶ καλλίτερος».

Ὁ Κάρολος Δίκενς οὐδὲν οὐδέποτε ἔγραψεν ἂν μὴ ἡσθάνθη ἢ εἶδεν αὐτὸ ἐκ τοῦ σύνεγγυς· μέγα μέρος τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας ἀνεύρισκεται ἐν τῇ τοῦ Δαβὶδ Κόππερφιλδ. Ὅπως ὁ ἥρως τοῦ θελκτικοῦ τούτου διηγήματος, ὁ Κάρολος πάσας τῆς σχολῆς αὐτοῦ τὰς ὥρας ἀφίερει εἰς ἀναδίφη-σιν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ πατρός του, βιβλιοθή-κης οὐχὶ μεγάλου λόγου ἀξίας, ἀλλ' ἐκλεκτῆς· διὰ τῆς συχνῆς ἀναγνώσεως συνωκειοῦτο πρὸς τὸν Ῥοβινσὸν, τὸν Τὸμ Τζῶν, τὸν Δὸν Κισό-τον, καὶ πρόσωπά τινα τῶν μύθων τῆς Χαλμῆς. Τὸ παρὰδειγμα τῶν ἡρώων τούτων παρεμύθει τὴν στενοχωρίαν του· προσεπάθει νὰ τοὺς μιμηθῇ, καὶ περιηγείτο μετ' αὐτῶν εἰς χώρας ἀγνώστους. Πολλάκις περιεπλανᾶτο ἀσκόπως, ὠπλισμένος διὰ παλαιοῦ καλοποδίου, μὲ τὸ ὁποῖον εἶχε ἀποφα-σίσει νὰ πωλήσῃ ἀκριβὰ τὴν ζωὴν του ἐν περιπτώ-σει ἐπιθέσεως τῶν ἀγρίων. Κατὰ τὰς θερινὰς ἐ-σπέρας, ἐν ᾗ οἱ ἄλλοι παῖδες ἐπαιζον ἔξω, ὁ Κά-ρολος ἀνεγίνωσκε καθήμενος ἐπὶ τῆς κλίνης του. Ἐκάστη σιταποθήκη τῆς γειτονίας, ἕκαστος λί-θος τῆς ἐκκλησίας, ἕκαστος τάφος τοῦ νεκροτα-φείου, συνεδέετο ἐν τῷ πνεύματί του πρὸς ἐπει-σόδιόν τι τῶν εὐνοουμένων του βιβλίων. Μετὰ τό-σας ἀναγνώσεις ἔλαβεν ἐπὶ τέλους καὶ αὐτὸς τὴν γραφίδα. Μία τραγωδία ὑπὸ τὸν τίτλον Μίαναρ, σουλιτάρως τῶν Ἰνδιῶν, ἐκ τῶν Παραμυθίων τῶν πνευμάτων ἐξαχθεῖσα, κατέστησεν αὐτὸν διάσημον ἐν τῇ παιδικῇ κύκλῳ, ὅστις ἐξετίμα ἤδη αὐτὸν διὰ τὰ πολλὰ του πλεονεκτήματα.

Οὐδείς διηγείτο ιστορίας ὡς αὐτός, οὐδείς ἐψάλλε κάλλιον αὐτοῦ κωμικὸν ᾄσμα. Τὸν ἀνεβίβαζον ἐπὶ τραπέζης διὰ τὰ τὸν ἀκούουν. Ἡ φωνὴ του ἦτο τραχεῖα καὶ ὀξεῖα· κατόπιν δὲ κατειρωνεύετο ἐαυτοῦ καὶ ἐλυπεῖτο ὅτι ὑπέβαλεν εἰς τοιαύτην βάσανον τὰ ὧτα τοσούτων μεγάλων προσώπων τῆς γειτονείας του. Ἀπομετακρυσμένος τις ἐξ ἀδελφῶν του, πολλῶ μεγαλείτερος αὐτοῦ τὴν ἡλικίαν, καὶ ὅστις ἡγάπα παραφόρως τὸ θέατρον, τὸν παρώρμα κατὰ τὴν ἐποχὴν περὶ ἧς ὠμιλοῦμεν, νὰ παρίστανῃ. Ὁ ἐξ ἀδελφῶν οὗτος Τζᾶμς Λάμερτ καλούμενος, ἦτον υἱὸς στρατιωτικοῦ χειρουργοῦ, καὶ διέμενε ἐν τῷ νοσοκομείῳ, ἐνθα δωμάτια κενὰ πρὸς παράστασιν δραμάτων ἢ κωμωδιῶν δὲν ἔλειπον. Ὁ Δίκηνς καθ' ἅπαντα αὐτοῦ τὸν βίον ἡγάπα τὰς τοιαύτας παραστάσεις· γενόμενος δὲ πατὴρ παρώρμα τὰ τέκνα του νὰ παρίστανωσι μετὰ τῶν μικρῶν τῶν φίλων φανταστικὰς παραστάσεις, ἐν αἷς αὐτὸς ἐλάμβανε πρόσωπον δράκου ἢ γίγαντος. Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν. Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη καθ' ἃ ὁ Κάρολος ἔζησεν ἐν Τσάθαμ, ἐφοίτα εἰς τὴν σχολὴν ἱερέως καλουμένην Οὐίλλιαμ Γκαίβις, ὅστις ὑπέβαλεν ὑπὸ ἀναγκᾶν χαλινὸν τὰ διανοητικὰ αὐτοῦ δυνάμεις, αἵτινες ἠδύναντο ν' ἀποπλανηθῶσιν ἐπὶ πολλὰ ἀντικείμενα συγχρόνως φερόμενα. Ὁ κ. Γκαίβις ἐνησιμνίζε κηρύττων τὸν μαθητὴν του ἐξυπνον παιδί, ἐθριμύθευσε δὲ ὅτε τὸ μέλλον ἐπὶ ἤλθε δι-κασιολογῆσαν τὰς προρρήσεις του. Ἄμα τῇ δημοσιεύσει τοῦ Πίκουϊκ τῷ ἔπεμψε μίαν ταμβακοθήκην, κινδυνεύσας οὕτω νὰ τῷ ἐμπνεύσῃ τὴν μόνον κακὴν ἔξιν, ἣν θ' ἀπέκτα εἰς τὸ σχολεῖον του, διότι ὁ Δίκηνς ἐκ τῆς ἀλαζονείας ἦν ἡσθάνθη διὰ τὴν κρίσιν τοῦ παλαιοῦ του διδασκάλου, ἥρξατο ποιούμενος χρῆσιν τῆς ταμβακοθήκης, οὐχὶ δ' ἄνευ κόπου ἀπέμαθεν εἴτα τὴν ἔξιν τοῦ ταμ-βάκου.

Ὁ Κάρολος ἦτον ἐννεάτης ὅτε ὁ πατὴρ του ἐκλήθη εἰς Λονδίνον. Ἐδέησε ν' ἀποχωρισθῇ τοῦ καλλίστου διδασκάλου του, καὶ τῆς μικρᾶς βιβλιοθήκης ἧτις περιείχε τοὺς καλλιτέρους τοῦ φίλου, τὴν χαρὰν καὶ τὸν ἥλιον τῆς ἀσθενικῆς παιδικῆς ἡλικίας του. Τὸν ἀνεβίβασαν ἐπὶ τοῦ λεωφορείου, ἀνέκραστον δ' ἡσθάνθη θλίψιν βλέπων φεύγοντα περὶ ἐαυτὸν, ἀπομακρυνόμενα αὐτοῦ τὰ δάση, τοὺς ἀγρούς, τὰ μέγαρα, τὸν παλαιὸν καθεδρικὸν ναόν. Τὴν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐσπέραν ὁ Γκαίβις ἔτρεξε διὰ μέσου τῶν διεσκορπισμένων ἀποσκευῶν καὶ τῷ προσέφερε τὴν *Μέλισσαν* τοῦ Γόλδσμυθ ὡς ἐνθύμιον. Τοῦτο μόνον τὸ βιβλίον συμπαρέλαβε μεθ' ἐαυτοῦ ὅπως διασκεδάσῃ τὴν πληξίν του κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο ταξίδιον.

Ἡ βροχὴ κατέπιπτεν ἀδικόπως καθ' ὅλον τῆς ὁδοιπορίας τῶν τῶ διαστήμα. Ὁ Κάρολος διέβλεπε τὴν μέλλουσάν του ὑπαρξίν ἐν τῇ βαγδαίᾳ ἐκείνῃ βροχῇ, καὶ κατὰ δυστυχίαν τὰ θλιβερά

προαισθήματα ὑπ' ὧν κατεβιβρώσκετο δὲν διεψεύσθησαν. Ὁ πατὴρ του διετέλει ἐν ἐσχάτῃ χρηματικῇ ἀνάγκῃ· τὸ ἐνόησεν ἅμα ὡς ἀφίκετο εἰς Λονδίνον. Ἡ ὑπογραφή ἐνὸς ἐγγράφου, — ὁμολόγου πρὸς δανειστάς — καὶ τὸ δυστυχὲς παιδίον ἐξέλαβεν αὐτὸ ὡς διαβολικὴν περιγραμμήν, ἐπανήρχετο ἀκαταπαύστως περὶ ἐαυτὸν ἐν τῇ συνδιαλέξει. Ἀποτέλεσμα τῆς ὑπογραφῆς ἐκείνης ὑπῆρξε βίβλική μεταβολὴ ἐν τῷ τρόπῳ τοῦ ζῆν τῶν Δίκηνς. Ἠναγκάσθησαν νὰ μετοικησῶσιν εἰς πενιχρόν τι οἶκημα τῶν προαστείων τοῦ Λονδίνου. Ἐκεῖ οὐδένα εἶχε φίλον ὁ Κάρολος, οὐδεμίαν ἡσθάνετο εὐχαρίστησιν. Τὸ μικρὸν παιδίον δὲν ἐνόει τὸ αἴτιον οὔτε τῆς μονώσεώς του, οὔτε τῶν στερησέων ἃς ἠναγκάζοντο νὰ ὑπομένωσι, ἀλλ' ἀναλογιζόμενον τὴν ἀπώλεσεν ἀπελθὼν τοῦ Τσάθαμ, ἐν μόνον ἐπεθύμει πρᾶγμα: νὰ σταλῇ ἀδιάφορον εἰς ποῖον σχολεῖον ὅπως μάλῃ ἀδιάφορον τί. Χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῇ, λέγει τῶν φίλων του καὶ βιογράφου τοῦ τις, καὶ ὑπὸ τὸ ὑπόστεγον ἐκείνο οἶκημα, ἦτον εἰς τὸ σχολεῖον, τὸ ἀνώτερον παντὸς ἄλλου σχολεῖον τῆς δυστυχίας, ἐν ᾧ ἐυορφώθη διὰ τὸ μέλλον οὐ μόνον ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ ἡ διάνοιά του. — Εἰς τὸ βαθύτατον αἰσθημα ὅπερ ἡσθάνθη ἐκ τῆς φρίκης τῆς ἐνδείας ἐν τῇ πτωχῇ ἐκείνῃ συνοικίᾳ τῆς μεγαλοπόλεως, ὁφείλει ὁ Κάρολος τὴν δημοτικότητα τῶν πρώτων του ἔργων, ἐν οἷς περιέγραψε πᾶν ὅ,τι ὑπέστη μετὰ φυσικότητος τοσοῦτον ὀδυνηράς. Ὁ Κάρολος Δίκηνς ἡγάπα περιπαθῶς τὸν πατέρα του καὶ ἐξεφράζετο αἰετοτε περὶ αὐτοῦ ὡς περὶ τοῦ καλλίστου τῶν ἀνθρώπων, ἐπαινῶν τὴν πρὸς τοὺς οἰκέλους ἀφοσίωσιν αὐτοῦ, τὴν τρυφερότητα μεθ' ἧς ἐπεμελεῖτο αὐτοῦ κατὰ τὰς ἀσθενείας του· ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι ἐνθεν μὲν ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως πόρων, ἐτέρωθεν δ' ἕνεκα ποιᾶς τινοῦ ἡθικῆς ἀμεριμνησίας ὁ δυστυχὴς ἀνὴρ εἰθίσθη κατὰ μικρὸν εἰς τὸ νὰ βλέπῃ τὸν υἱὸν του βοιωθῶντα εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας, στιλβόνοντα τὰ ὑποδήματα, ὀψωνίζοντα, ἐπαγρυπνόντα ἐπὶ τῶν μικρῶν τοῦ ἀδελφῶν (ἦσαν ἔξ, ἐξ ὧν δύο ἀπέθανον ἐν μικρῇ ἡλικίᾳ) οὕτω δὲ ἐλθισμόνησε τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτοῦ.

Ὁ νέος Λάμερτ περατώσας ἄρτι τὰς σπουδὰς του, καὶ περιμένων θέσιν τινὰ ἐν τῷ στρατῷ, κατόκει μετὰ τῆς οἰκογενείας Δίκηνς. Οὗτος ἐπῆξε μικρὸν θέατρον διὰ τὸν δυστυχὴ του ἐξ ἀδελφον, οὐτινος ἡ ἐγκατάλειψις βλαθεῖαν τῷ ἐνέπνευσε λύπην. Τὸ θέατρον τοῦτο ἦτον ἡ μόνη διασκεδάσις τοῦ Καρόλου, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι δὲν τὸν ἐπαρηγόρει ἐντελῶς. Ἰδὼν, ἐν τῷ μεταξὺ, τὴν ἀδελφὴν του Φανὴν φοιτῶσαν εἰς τὴν βασιλικὴν Ἀκαδημίαν τῆς μουσικῆς, ἡσθάνθη ὡς νὰ ἐπληττεν αὐτὸν κατὰκαρδὰ δὲ ἐγγχειρίδιον· ἡ ὁδὸν αὐτοῦ ἡ βαθεῖα οὐδὲν εἶχε τὸ κοινὸν πρὸς τὴν ζηλοτυπίαν, ἀλλ' ἐπεμαρτύρει ἀκουσίαν περὶ ἐαυτοῦ μέριμναν. Τὰς ὥρας τῆς ἀργίας του διήρ-

χετο θλιβερώς ὄνειροπολῶν, στρέφον τὸ βλέμμα, διὰ μέσου τοῦ καπνοῦ, ἐπὶ τοῦ θόλου τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Πάβλου· ἄλλοτε δ' ἐπορεύετο εἰς τὰ νοσοκομεία ἢ τὰ ἄλλα φιλανθρωπικὰ καταστήματα, καὶ ἐκεῖ ἐβίλαπεν ἀνελισσομένους ἐνὸπιόν του τὰς φρικωδεστεράς σκηνὰς τῆς ἐνδείας καὶ τῆς συμφορᾶς. Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι αἱ συνεχεῖς ἀδικησείαι, αἵτινες ἀπεκώλυον αὐτὸν καὶ σωματικῶς ν' ἀναπτύχῃ, συνετέλουν εἰς τὴν μεταλαγχολικὴν ταύτην δυσθυμίαν. Ἀλλὰ εὐκόλως διελύετο τῆς δυσθυμίας του ἡ δριμύτης· εἰς περίπατος ἐν ταῖς ὥραις συνοικίαις τοῦ Λονδίνου καθίστα αὐτὸν παράφορον ἐκ χαρᾶς.

Τὸν θεῖον του μόνον καὶ τὸν ἀνάδοχόν του ἐπεσκέπτετο· ὁ τελευταῖος οὗτος ἦτο κατασκευαστὴς ἱστῶν καὶ ἐξαχτυμάτων τῶν πλοίων, ἔζη δ' ἐν εὐπορίᾳ καὶ προσεφέρετο πρὸς αὐτὸν μετὰ πολλῆς τῆς ἀγαθότητος. Ὁ Κάρολος ὁσάκις μετέβαινε νὰ τὸν ἰδῇ, ἐπλήρωνε τὸ ἀντίτιμον τῆς θερμῆς, ἧς ἡξιούτο, φιλοξενίας, δι' ἄσματιν ἅτινα μίαν ἐσπέραν κατέθελεν ἐπὶ τοσοῦτον ἐντιμὸν ναυπηγὸν τινα φιλοξενούμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ του, ὥστε τὸν ἀπεκάλεσε *θαῦμα*. Ὅσάκις μετέβαινε νὰ γευματίσῃ ἐν τῇ πόλει ὁ Δίκηνς κατελαμβάνετο ὑπ' ἐκστάσεως θεωρῶν τὰς φωταψίας τῶν ὁδῶν, αἵτινες, καθ' ἅπαντα τὸν βίον του, παρέμειναν δι' αὐτὸν τὸ ὠραιότερον τῶν θεαμάτων. Ὁ ἀδελφὸς τῆς μητρὸς του κ. Βαρρόου, κατόκει τὴν οἰκίαν βιβλιοπώλου ἄρτι ἀποθανόντος, οὕτινος ἡ χήρα ἡσθάνθη στοργὴν πρὸς τὸν μικρὸν Δίκηνς, ὅστις μετέβαινε συχνὰ εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ θεοῦ του κληνῆρος διατελοῦντος ἐκ κατὰγματος τῆς κνήμης. Ἐδάνειζεν αὐτῇ βιβλίαν εἰς τὸ παιδίον. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀπεπειράθη νὰ γράψῃ *εἰκόνας*, καὶ περὶ ἔγραψε γραμίαν τινὰ κωμὴν, καὶ γέροντα κουρέα, ὅστις οὐδέποτε ἐκουράζετο ἀφηγούμενος τὸν τελευταῖον κατὰ τοῦ Ναπολέοντος πόλεμον, διακηρύττων τὰ σφάλματα τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορος καὶ ἀνοικοδομῶν τὴν βίον αὐτοῦ ἐπὶ σχεδίου ὅλως ἰδιικοῦ του· ἀλλ' οὐδέποτε θὰ ἐτόλμα νὰ παρουσιάσῃ τοιαῦτα δοκίμια. Πρὶν ἔτι τέλειον θεραπευθῇ ἡ κνήμη τοῦ κ. Βαρρόου, νῆα περίοδος πυρετοῦ κατέριψε κληνῆρ τὸν Κάρολον. Ταῦτοχρόνως ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀμειλίχτως ὑπὸ τῶν δανειστῶν του καταθλιβόμενος, διετέλει ἐν ἀπελπιστικῇ οἰκονομικῇ καταστάσει. Ἡ κυρία Δίκηνς προσεπάθησε νὰ προσέλθῃ αὐτῷ ἀρωγός. Ὁ ἀνάδοχος, ὅστις εἶχε πολλὰς ἐν Ἰνδίας γνώριμιας, παρατηρήσας ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστελλον τὰ τέκνα τῶν εἰς τὴν μητέρα πατρίδα ὅπως ἀνατραφῶσι, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ θέσῃ ἐπιγραφὴν ἐπὶ τῆς θύρας του καὶ ν' ἀνοίξῃ οἰκοτροφεῖον. Ὁ Κάρολος ἐσκέρτα ἐκ χαρᾶς. Πρὸ παντὸς ἄλλου διέβλεπε τὴν πιθανότητα τοῦ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰ μαθήματά του, καὶ συλλέξῃ ψυχία τινὰ μαθήσεως. Ἀς ἀφήσωμεν νὰ δριμύνησῃ ὁ ἴδιος:

»Διένεμον καθ' ὅλας τὰς διεθυύνσεις προγράμματα ἐπικαλούμενα τὴν προσοχὴν τοῦ κοινῶ ἐπὶ τοῦ καταστήματός μας· ἀλλ' οὐδείς μαθητῆς ἐνεφανίσθη, καὶ δὲν εἶδον ἡ ἐλαχίστη ποτὲ νὰ γίνηται παρασκευὴ πρὸς ὑποδοχὴν μαθητῶν. Γνωρίζω μόνον ὅτι τὰ πράγματα ἐδεινοῦντο ὁσημέραι μὲ τὸν ἀρτοποιὸν καὶ τὸν κρεοπώλην, ὅτι συνήθως δὲν εἶχομεν νὰ φάγωμεν, καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους ἐφυλάκισαν τὸν πατέρα μου».

Ὁ δυστυχὴς μικρὸς Δίκηνς διήρχετο τοῦ λοιποῦ ὅλον τοῦ τὸν χρόνον, μεταβιβάζων, μὲ ὀφθαλμοῦς δακρυβρέκτους, ἐνθεν κακείθεν εἰδήσεις ὑπὲρ τοῦ φυλακισμένου. Ὁ πατὴρ του καθ' ἣν στιγμὴν ἐμελλε νὰ φυλακισθῇ τῷ εἶπεν ὅτι ἐφ' ὅρου ζωῆς θὰ μεῖνῃ ἐν τῇ φυλακῇ. Τοῦτο κατεσπάραξε τὴν καρδίαν του. Ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ κ. Δίκηνς ἦτον ἐγκλεισμένος καὶ ἕτερος ὁφειλέτης, ὁσάκις δ' ἐπρόκειτο νὰ φάγωσιν ἐδανείζοντο τὸ μαχαίριον καὶ τὸ περόνιον λοχαγοῦ τινὸς ἀνωθι οἰκοῦντος. Ταῦτα πάντα ἀφηνήθη βραδύτερον ἐν τῷ *Δαβὶδ Κόπερφιλδ*. Ὁ Κάρολος ἐπέστρεφεν οἰκαδὲ ὅπως παραμυθῇ τὴν μητέρα του, ἧτις ἐπώλει ἡ ἐνεχυραῖζεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον πᾶν ὅ,τι ἐκείνητο. Τὸ παιδίον εἶχεν ἐπιφορτισθῇ νὰ ἐκτελῇ τὰς θλιβεράς ταύτας πωλήσεις. Τὰ ἐκ Τσάθαμ κομισθέντα βιβλία ἐξεποιήθησαν πρώτα. Ἐπηκολούθησαν πάντα τὰ λοιπὰ, ἄχρις ὅτου μόνον αἱ κλίναι, καθέκλαι τινὲς καὶ μία τράπεζα τοῦ μαγειρείου ὑπελείφθησαν. Ἡ οἰογένεια ἐσκήνου, οὕτως εἰπεῖν, εἰς κενὰ δωμάτια· ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἦσαν ἀπλοῦν προανάκρουσμα μόνον μεγαλειτέρων δεινοπαθημάτων. Ἐν ἡλικίᾳ δέκα ἑτῶν ὁ Κάρολος μεθ' ὅλην τὴν εὐαισθησίαν τοῦ χαρακτήρος του, μεθ' ὅλην τὴν ζωρὰν αὐτοῦ νοσηρότην ἠναγκάσθη νὰ εἰσέλθῃ ὡς ἐργάτης ἐν καταστήματι κατασκευάζοντι βαφὰς ὑποδημάτων, τοῦ γαμβροῦ τοῦ Τζᾶμς Λάμερτ, μὲ ἐβδομαδιαίαν ἀπολαυτὴν ἐξ σεληνίων. Τὸ κατ' ἐυφημισμὸν μόνον δυνάμενον νὰ κληθῇ κατάστημα τοῦτο ἦτο παλαιὰ ρυπαρὰ καὶ κατηρειπωμένη οἰκία, κατὰ γράμμα ἡρημωμένη ὑπὸ τῶν ποντικῶν· τὰ ὑπόγεια ἔβριθον αὐτῶν, ὁ δὲ ἀδίαχοπος πάταγός των ἐπλήρου τὴν σκοληκόβρωτον κλίμακα. Τὸ κύριον μέρος τοῦ καταστήματος, ἐν ᾧ ἐγίνετο ἡ πώλησις, ἦτον εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, ἐκεῖ δὲ εἰς γωνίαν τινὰ σκοτεινὴν εἰργάζετο ὁ μικρὸς Κάρολος καλύπτων τὰ δοχεῖα τῆς βαφῆς διὰ χαρτίων δι' ἐλαίου ἡλειμμένων, ἔπειτα διὰ τεμαχίου κυανοῦ χαρτίου, ὅπερ προσέδενε διὰ σπάγγου καὶ περιέκοπτεν ἀκολούθως. Ἀφ' οὗ παρσεύαζεν οὕτω ἱκανὸν ἀριθμὸν δοχείων, ἔπρεπε νὰ ἐπικολλήσῃ ἐφ' ἐκάστου ἐν σήμα. Δύω ἢ τρία ἄλλα παιδιά εἰργάζοντο εἰς τὸ κατώτερον πάτωμα, τὸν αὐτὸν ἀπολαμβάνοντα μισθόν. Ἐν ἔξ αὐτῶν ἀνέβη τὴν πρώτην ἡμέραν, ἐπικλινῆ ἔχον ἐπὶ τοῦ ὠτός του τὸν χάρτινον σκούφόν του, ὁ-

πως διδάξει τὸν νεήλυδα νὰ δένῃ τὸν κόμβον τοῦ σπάγου. Ὡνομάζετο Βὀθ Φάγγεν· τὸν ἀνεύρισκομεν δ' ἐν τῷ διηγήματι *“O. Ueber Tugend”*. . . Ὁ Λάμπερτ εἶχε προτείνει εἰς τὸν γαμβρὸν του νὰ ἐπιτρέπῃ εἰς τὸν Κάρολον ν' ἀκούῃ μαθήματα ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ἄχρι τῆς μεσῆς· ἀλλὰ τοῦτο δὲν συνεβιβάζετο πρὸς τὰς ἀπειθήσεις τοῦ καταστήματος. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὁ μικρὸς Δίκηνς ἠναγκάσθη νὰ μετενέγκῃ τὰ δοχεῖά του, τὰ φύλλα τοῦ κυανοῦ καὶ τοῦ δι' ἐλαίου ἡλειωμένου χαρτίου του καὶ τὰ σήματα τοῦ εἰς τὴν κοινὴν αἰθουσάν, ἐνθα εἰργάσθη παρὰ τὸν Βὀθ Φάγγεν καὶ ἑτερόν τινα ἀγυιόπαιδα, Γερὴν καλούμενον. Ὁ Βὀθ Φάγγεν ἦτον ὀρφανὸς, καὶ κατώκει παρὰ τῷ γαμβρῷ του λεμβούχῳ τοῦ Ταμέσεως· ὁ πατὴρ τοῦ Γερὴν ἦτο πυροσβεστήτης, προσκεκολλημένος εἰς μικρὸν τι θέατρον, ἐν ᾧ ἡ μικρὰ ἀδελφὴ τοῦ Γερὴν ὑπεκρίνετο τοὺς διαβολίσκους εἰς τοὺς μίμους.

«Οὐδεὶς λόγος δύναται νὰ ἐκφράσῃ, διηγήθη βραδύτερον ὁ Δίκηνς τὴν μυχιάν ἀγωνίαν, ἥτις κατέλαβε τὴν ψυχὴν μου, ὅτε ἠσθάνθην ὅλας τὰς ἐλπίδας ὑπ' ὧν ἐλίκνιζόμην νὰ γίνω σοφὸς καὶ διακρεπὴς ἄνθρωπος, σθεννυμένος ἐν ἐμοὶ μίαν πρὸς μίαν. Τοσοῦτον βεθέως ἐνετυπώθη εἰς τὴν ψυχὴν μου ἡ ὀδύνη καὶ τὸ αἶσχος, ὥστε σήμερον ἔτι, ἐνδοξος, ἀγαπώμενος, εὐτυχὴς, συμβαίνει νὰ λησμονῶ εἰς τὰς ὀνειροπωλήσεις μου ὅτι ἔχω γυναῖκα καὶ τέκνα προσφιλή, καὶ ὅτι εἶμαι μάλιστα ἄνθρωπος, καὶ φέρομαι ἀπελπίς πρὸς ἐκείνην τοῦ βίου μου τὴν ἐποχὴν.

«Ἡ μήτηρ μου, αἱ ἀδελφαί μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου διέμενον μακρὰν. Θὰ μοὶ ἦτο δὲ λίαν δυσχερὲς νὰ μεταβαίνω εἰς τὴν οἰκίαν ἢν κατωκοῦμεν, καὶ νὰ ἐπιστρέφω κατὰ τὸ τεταγμένον χρονικὸν διάστημα τοῦ γεύματος. Ἐφερον λοιπὸν μετ' ἐμοῦ τὸ γεῦμά μου, ἄλλοτε δ' ἡγόραζον ἕκ τινος μαγαζείου τῆς γειτονείας ἄρτον δέκα λεπτῶν μὲ μικρὰν μερίδα βοείου κρέατος ἢ ὀλίγου τυρίου. Ἐπινον δὲ καὶ ἐν ποτήριον ζύθου εἰς ἐν ἄθλιον παλαιὸν καπηλεῖον εἰς τὴν ἐτέραν πλευρὰν τῆς ὁδοῦ κείμενον».

«Ἦτο τόσον μικρόσωμος ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν του, καὶ ἐφαίνετο τοσοῦτον δυστυχὴς μὲ τὰ ἐφθαρμένα ἐκείνῃ του ἐνδύματα, ὥστε οἱ μὴ γνωρίζοντες αὐτὸν δὲν ἐφρόντιζον ποσῶς νὰ τῷ δώσωσι ζῦθον. Μίαν ἐσπέρην ἠθέλησε νὰ εορτάσῃ τὴν ἐπετηρίδα τῶν γενεθλίων του ἢ ἄλλην τινὰ ἀξιωμακροῦμενον χρονολογίαν, ζητῶν ποτήριον ζύθου ale καὶ ἀπὸ τὴν καλλιτέραν ποιότητα. Ὁ κάπηλος τὸν παρετήρασεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μετὰ παραδόξου μειδιάματος· εἶτα δ' ἐκάλεσε τὴν γυναῖκά του.

«Ἀναπολῶ εἰσέτι, διηγέτο βραδύτερον ὁ Δίκηνς, τὸν κάπηλον μὲ τὰς χειρίδας τοῦ υποκα-

μίσου του, τὴν γυναῖκά του μὲ τὸ ἐργόχειρον, καὶ ἐμὲ αὐτὸν λίαν τεταραγμένον ἐκ τῆς περιεργίας τῶν, ἀποκρινόμενον ὅσον κάλλιον ἡδυνάμην εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν περὶ τοῦ ὀνόματός μου, τῆς ἡλικίας μου, τοῦ ἐπαγγέλματός μου, διὰ τρόπου ὥστε οὐδένα νὰ προσβάλῃ. Μοὶ ἔδωκαν ζῦθον, ὅστις δὲν ἦτο νομίζω πολὺ δυνατός, καὶ ἡ κάπηλος κλίνας μοὶ ἔδωκεν ἐν φίλημα, ἐν ᾧ ὑπῆρχεν ἐκπληξίς καὶ συμπάθεια, ἀλλὰ πρὸ πάντων πολλὴ ἀγαθότης γυναικεία. . .»

«Ἐπὶ τὴν τὴν»

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ H. Taine].

Οὐδεμία ἀνθρωπίνη ὑπαρξίς ἐνοήθη ὑπ' οὐδεμιᾶς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Τὸ πολὺ πολὺ ἐκ συνηθείας, ὑπομονῆς, συμφέροντος, φιλίας, ἀνέχονται καὶ ὑποφέρουσιν ἀλλήλας.

Τὸ νὰ δώσῃ τις εἰς γυναῖκα συλλογισμὸν, ἰδέας, πνεῦμα, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἔδιδε μαχαίριον εἰς χεῖρας παιδίου.

Ἡ αὐθεντικὴ ἀνεστράφη ἐν τῷ γάμῳ. Ἐξημερωθέντων τῶν χαρακτήρων, ὁ ἀνὴρ δὲν εἶνε πλέον ἀρκούντως ἰσχυρὸς ὅπως ὑποφέρῃ τὴν θλίψιν τῆς γυναικός· ὑποχωρεῖ ἐξ οἴκου. Ἐπαυξηθείσης τῆς ἐργασίας ὁ ἀνὴρ εἶνε τοσοῦτον καταπεπονημένος, ὥστε δὲν δύναται ν' ἀνθίσταται εἰς τὴν ὀχληρὰν θέλησιν τῆς γυναικός· ὑποχωρεῖ ἐκ κοπώσεως.

Ὅσαι φυλαὶ τόσαι καὶ ἔρωτες. Ὑψηλὸς ὡμὸς τις Γερμανὸς, σοφὸς, ἐνάρετος, φλεγματικὸς ἔλεγε μιᾷ τῶν ἡμερῶν: Αἱ ψυχαὶ εἰσιν ἀδελφαὶ ἐξ οὐρανοῦ πεσοῦσαι, αἵτινες ἅμα ὡς ἀναγνωρισθῶσι τρέχουσι πρὸς ἀλλήλας. Μικρόσωμος τις Γάλλος, ξηρὸς, αἵματώδης, πνευματώδης, εὐστροφος, τῷ ἀπῆντησε: «Ἐχετε δίκαιον, εὐρίσκομεν πάντοτε ὑπόδημα διὰ τὸν πόδα μας».

Ὅσαι φυλαὶ τόσαι καὶ φαντασίαι· ἴδετε τὸν ὀρισμὸν τοῦ εὐτυχοῦς ἀνθρώπου ἐν ταῖς παροιμίαις:

Ὁ Γάλλος λέγει: «Ἐγεννήθη κτενισμένος». Καταφαίνεται ἡ μανία του πρὸς τὴν κόμμωσιν, τὴν κομψότητα, τὰς συνναστροφὰς καὶ τὰς διασκεδάσεις.

Ὁ Ἀγγλος λέγει: «Ἐγεννήθη μὲ ἀργυροῦν κοχλιάριον εἰς τὸ στόμα». Θετικὸς καὶ ἀδδηγάτος· καταφαίνεται ἡ τάσις του πρὸς τὰ φαγητά, τὴν καλὴν πέψιν, τὴν ἄνεσιν, τὸ σεβάσμιον ἐξωτερικὸν καὶ τὰ σκούδα.

Ὁ Γερμανὸς λέγει: «Ἐγεννήθη ἐντὸς δέρματος εὐτυχίας». Ἀοριστολόγος, κυλιόμενος ἐν τῇ χυδαιότητι καὶ τῷ μαγειρείῳ. Ὁ ἄλλαντοπώλης ἰδεολόγος.

Ἡ γυνὴ καὶ τὸ ἔργον τῆς τέχνης εἰσὶ συγγενῆ πλάσματα· ἡ αὐτὴ κατὰπτωσις καὶ ὡς πρὸς τὴν μίαν καὶ ὡς πρὸς τὸ ἕτερον· ἡ αὐτὴ ἀδυναμία πρὸς λατρείαν καὶ πρὸς παραγωγὴν.

Ὅπως σχηματίζει τις ἰδέαν τινὰ περὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ζωῆς πρέπει νὰ ἔχῃ προχωρήσει αὐτὸς οὗτος μέχρι τοῦ χείλους τῆς αὐτοκτονίας ἢ μέχρι τοῦ κατωφλίου τῆς παραφροσύνης, τοῦλάχιστον ἄπαξ.

Ὅταν διηλθέ τις ἐν ἔτος μακρὰν τῆς κοινωνίας, μόνος μετὰ τινος ἐπιστήμης, τῆς ἀστρονομίας ἢ τῆς βοτανικῆς, εὐρίσκεται ἐν στενοχωρίᾳ, ὅταν πρόκηται νὰ ὀμιλήσῃ ἐν τινι αἰθούσῃ. Ὁμοιάζει πρὸς χορευτὴν ὅστις διακόψας τὰς καθημερινὰς χορευτικὰς ἀσκήσεις του, χορεύει σκαιῶς. Πράγματι ἡ κοινωνικὴ ζωὴ εἶνε στραγγαλισμὸς πάσης ἀληθείας. Ψεύδομαι ὅταν ἐρωτῶ μετ' ἐνδιαφέροντος περὶ τῆς υγιείας σας καὶ τῶν υποθέσεών σας. Ψεύδεσθε ὅταν μοὶ λέγετε ὅτι θὰ εὐχαριστηθῆτε ἂν μ' ἐπισκεφθῆτε ἢ ἂν μὲ ἴδῃτε. Συμπύσω καὶ παραμορφῶ τὰ πράγματα ἂν θέλω ἢ διήγησίν μου νὰ ἦνε ἐπαγωγὸς καὶ κοσμία. Καλλωπίζω, μετριάζω, ἢ μεγαλοποιῶ τὴν γνώμην μου ὅπως τὴν καταστήσω ἀνεκτὴν. Μεταχειρίζομαι τὰ μεγάλα ἐπίθετα ὅπως περιγράφω τὴν ἱκανότητά σας, καὶ τὰ μικρὰ ὅπως ὑποσημάνω τὴν ἰδικήν μου. Παρεσιάζω, υπερφορτόνω ἢ ἐλαττώ, παρεκκλίνω ἢ διαστρέφω. Ἡ ἀλήθεια δὲν δύναται νὰ ἐξέλθῃ τῶν χειρῶν μου εἰμὴ ὡς γυνὴ ἐκ τοῦ κομμωτηρίου τῆς, πεφουκιωμένη, ἐπιμυθιωμένη, στενευμένη ἀπὸ τὸ ἐν μέρος, πεπλατυσμένη ἀπὸ τὸ ἕτερον. Μετὰ τινὰ χρόνον δὲν ἐννοῶ πλέον τὰ ψεῦδη μου, οὔτε ὑμεῖς τὰ ἰδικά σας, καὶ ἂν μαντεύωμεν οἱ μὲν τὴν μυχιάν σκέψιν τῶν δὲ, κατορθοῦμεν τοῦτο διὰ μέσου καὶ ἐναντίον τῶν φράσεων, διὰ τῶν ὁποίων τὴν περικαλύπτουμεν καὶ τὴν καλλωπίζομεν.

Ἀγονται τότε αἱ νεάνιδες νεαρώταται εἰς τὰς συναναστροφὰς καὶ τὴν κοινωνίαν.

Ἀνατρέφονται ἐν ταῖς συναναστροφαῖς καὶ διὰ τὰς συναναστροφὰς, ἐν ταῖς τέχναις καὶ διὰ τὰς τέχνας, ὥστε τὸ ψεῦδος καθίσταται δι' αὐτὰς ἔξις καὶ ἡ διεγερσις ἀνάγκη.

Καὶ ὅμως ὅστις ἐξῆλθεν ἢ ἐσκέφθη γνωρίζει ὅτι ἡ ἱκανότης τοῦ νὰ καθυποβάλλῃ τις ἑαυτὸν εἰς τὴν ὀχληρὰν καὶ ἐπιούσιον ἐργασίαν, ἢ πρὸς ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους φιλαλήθεια, εἰσὶ μόνον ἱκανὰ νὰ καταστήσωσιν ἀνθρωπίνην τινα ὑπαρξίν ἐντιμον εἰς τοὺς ἰδίους τῆς ὀφθαλμοῦς καὶ ἀνεκτὴν ἐν τῷ κοινῷ βίῳ.

Ὁ πατὴρ ἴσταται ὀρθὸς παρὰ τὴν θύραν καὶ περιμένει δίκην σκοποῦ· ἡ θυγάτηρ του χορεύει, δέχεται φιλοφρονήσεις, ἐπιδεικνύει τὴν ἐσθῆτά

της. — Ὁ πατὴρ γράφει ταχέως ἐν τῷ γραφεῖῳ του καὶ τρέχει ἐπὶ δημοσίου ἀμαξίου εἰς τὰς υποθέσεις του, ἡ θυγάτηρ κοιμοῦται, παίζει κλειδοκύμβαλον, χρησιμεύει ὡς κόσμημα ἐν τῷ οἴκῳ. — Ὁ σύζυγος συντρίβεται ἐκ τῆς ἐργασίας, ἡ σύζυγος ἀνιᾷ μὴ ἔχουσα τί νὰ κάμῃ. Ὁ σύζυγος θέλει νὰ κοιμηθῇ, ἡ κυρία θέλει νὰ ἐξέλθῃ.

Χωρικὴ παροιμία: εἰς πατὴρ δύναται νὰ θρέψῃ δώδεκα τέκνα καὶ δώδεκα τέκνα δὲν δύνανται νὰ θρέψωσιν ἓνα πατέρα.

Τὸ παιδίον διοικεῖ τὴν μητέρα, ἥτις διοικεῖ τὸν ἄνδρα, ὅστις διοικεῖ τὰς υποθέσεις.

Μία σελίς

ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΛΙΤΤΡΕ

Τὸν Λιττρέ, ὅστις ἦτον ἰσχυρότατον πνεῦμα, καὶ συγχρόνως ψυχὴ μεγάλη καὶ ἀγαθὴ καὶ κολοσὸς σοφίας, εὐφυῶς ὥρισεν ἡ κυρία Πιερρεκλὸς ἡ ἀνεψιὰ τοῦ Λαμαρτίνου διὰ τὰς ἐλευθεριαζούσας αὐτοῦ θρησκευτικὰς δοξασίας ὡς ἐξῆς. «Εἶνε ἄγιος μὴ πιστεύων εἰς Θεόν».

Ὁ Λιττρέ διῆγε βίον μονήρη. Ἐν Παρισίοις, ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του, οὐδὲν ὑπῆρχε κόσμημα εἰμὴ λίθος μόνον τῆς Βαστίλλης ἐνηρμοσμένος ἐν τῷ τοίχῳ. Ἐν τῇ ἐξοχῇ, ἡ οἰκία αὐτοῦ ἡ κατὰ μέτρον βιβλίον, ἦτον οἰκία χωρικοῦ. Ἐπεμελεῖτο τοῦ κήπου του, ἐνεκέντριζε τὰς ῥοδωνίας του. Ἡ τράπεζα ἐφ' ἧς εἰργάζετο ἦτο παρὰ τὴν κλίνην του, ὅπως δύναται νὰ ἀναπαύεται ἂν ἦτο κεκοιμηκὼς ἐκ τῆς ἐργασίας, διὰ νὰ ἀνακουφισθῇ δ' ἐκκλινεν ἐπὶ ἀρχαίου τινὸς κειμένου, καὶ μετεγλώττιζε τὸν Δάντε εἰς στίχους ἢ εἰς παλαιὸν γαλλικὸν ἰδίωμα.

Ἐλέγεν ἐνίοτε ἄνευ κόμπου, ἀπλούστατα εἰς τὸν ἱατρὸν του:

— Ἰατρέ, μετ' ὀλίγον θ' ἀνηθήσω εἰς τὸν κόλπον τῆς μεγάλης φύσεως!

Τριαύτη ἦτον ἡ φορσεολογία του. Θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι ἤκουεν ἄνθρωπον τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος. Ὁ Λιττρέ εἶχε πᾶσαν τὴν φυσικὴν γενναίότητα καὶ πᾶσαν τὴν πνευματικὴν ἰσχύν τοῦ αἰῶνος ἐκείνου.

Ἰατρὸς αὐτοῦ ἦτο ὁ διδάκτωρ Ὁγκρὸς, ἀξιγάπητος καὶ σοφὸς ἀνὴρ, ὅστις ἐπορεύετο ἐφ' ἀμάξης καὶ τὸν ἐβλεπε, σταματῶν καθ' ὁδὸν πλείστακις εἰς τὴν θύραν τῶν δυστυχῶν ἀσθενῶν.

Παρὰ τὸν ἱατρὸν του ὁ Λιττρέ εἶχε τὴν σύζυγόν του, γυναῖκα εὐσεβεστάτην, ἐπαγρυπνοῦσαν ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἥτις ἐπανερχομένη ἐκ τῆς ἐκκλησίας τῆς παρακειμένης τῷ οἰκήματι των, εὕρισκε τὸν σύζυγόν της, γράφοντα ἄρθρον τι διὰ τὴν «Revue Positiviste». Εἰδυλλιακὴ τις ἀκτὴς δύναντο ἡλίου ἐφώτιζε τὸν σεβαστὸν τοῦτον ἔρωτα τῶν δύο γερόντων. Ὁ Λιττρέ, τὸ ἐλευθεροφρονέστατον τῶν πνευμάτων, εὕρισκεν ὀρ-

1. Τοῦ διηγήματος τοῦτου μετάφρασιν ἐδημοσίευσεν ἡ «Ἑστία».

θόν ὅ,τι ἐπίστανται ἡ σύζυγός του· ἡ κυρία Λιττρέ δὲν ἀπεπειράτο οὐδ' αὐτὴ νὰ καταπολεμήσῃ τὰς ἀμφιβολίας τοῦ συζύγου της. Μόνον, μίξ των ἡμερῶν ὅτε, κατὰ τινα κρίσιν τῆς ἀσθενείας του, ὁ σοφὸς γέρον ἐλιποθύμησεν, ἡ κυρία Λιττρέ ἡρέμα ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ στῆθους της μικρὸν περίκλιτον καὶ ἀνῆρτησεν αὐτὸ περὶ τὴν τράχηλον τοῦ συζύγου της, σκεπτομένη ὅτι τοῦτο δύναται νὰ τὸν θεραπεύσῃ.

Ὁ Λιττρέ συνελθὼν ἐκ τῆς λιποθυμίας του ἐμειδίκαζε κατ' ἀρχὰς πρὸς τὴν σύντροφόν του, εἴτα ἔμα ἡ χεὶρ του συνήντησε τὸ περὶ τὸν λαιμόν του ἀνῆρτημένον περίκλιτον δὲν εἶπε τίποτε. Οὐδὲ μίαν λέξιν, οὐδὲ μίαν μομφήν, οὐδὲ μίαν εἰρωνείαν.

Ἐξέβαλεν ἡσύχως ἐκ τοῦ στῆθους του τὸ κρεμάμενον περίκλιτον, τὸ ἔπεινε πρὸς τὴν κυρίαν Λιττρέ, ἥτις τὸ ἔλαβε, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς συζύγου του ἐπέθηκεν ἡσύχως ἐπ' αὐτῆς τὰ χεῖλιά του, οὐδὲ λέξιν ψιθυρίσας, ἀλλὰ τὰ πάντα ἐκφράζων ἐν τῇ χειρονομίᾳ ἐκείνῃ τῇ ἀρνούμενῃ, καὶ τῷ φιλήματι ἐκείνῳ τῷ εὐγνωμονοῦντι.

*Κ.

ΕΝΩΤΙΑ

Μέλος τι τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῆς Ἰατρικῆς καὶ ἱατρὸς τοῦ νοσοκομείου Lariboisière, ὁ κ. Κωνσταντῖνος Paul, ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Ἰατρικὴν Ἐταιρίαν τῶν νοσοκομείων σειρὰν παρατηρήσεων περὶ ἐνωτίων καὶ τῶν φερόντων ταῦτα ὧτων. Τὴν προσοχὴν του πρὸς σπουδὴν τοῦ ἀντικειμένου τοῦτου εἴλκυσε τὸ ἐπόμενον γεγονός·

Ἐκλήθη πρὸς δέκα ἔξ ἑτῶν νὰ διατρυπήσῃ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς νεανίδος εὐεκτούσης, ἥτις συνεπεία τῆς ἀσημάντου ταύτης ἐγχειρήσεως ἔπαθεν ἐκζέμα ἢ φουαλιδῶδες τῶν ὧτων ἐξάνθημα. Τὸ ἐκζέμα τοῦτο ἐπανεφάνετο ἀνὰ πᾶν ἔτος προσλαβὼν τὴν ἐρηπτικὴν μορφήν. Ὁ κ. Paul σπουδάζων τότε τὴν ὑπάρχουσαν σχέσιν μεταξὺ τοῦ τραυματισμοῦ καὶ τῆς ιδιοσυστασίας τῶν ἀρρώστων, παρετήρησεν ὅτι ἡ διάτρησις τῶν ὧτων προσελάει ἐκζέματα εἰς τὰς χοιραδικὰς γυναικας. Τοσοῦτον δὲ εἶναι συχνὸν τὸ κακὸν, ὥστε ὁ ἐν λόγῳ συγγραφεὺς ἐν διαστήματι ἐνὸς ἔτους παρετήρησεν 114 περιπτώσεις.

Ἀναπτύσσεται δὲ τὸ εἰρημένον νόσημα, ἐξελακουμένου τοῦ κατωτέρου μέρους τῆς διατρήσεως, τοῦ δὲ λοβοῦ τοῦ ὠτὸς σχιζομένου μᾶλλον ἢ ἥπτον ταχέως, ἀναλόγως τοῦ βάρους τοῦ ἀνῆρτημένου ἐνωτίου.

Συχνότατα ἡ πάθησις ἀναγεννᾶται καὶ εἰς τὴν νέαν νύξιν, ἥτις ἤθελε γίνεαι πλησίον τῆς πρώτης, πρὸς ἀνάρτησιν τῶν ἐνωτίων ἐκ νέου.

Ἐκ τούτων ὁ κ. Paul ἤχθη εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι, πᾶσα γυνή, τῆς ὁποίας αἱ ἐκ τῆς διατρήσεως τῶν ὧτων παροχθεῖσαι οὐλαὶ δὲν φέρουσιν ἀπλὴν τινα ὀπὴν, ἀλλ' ἢ τοιαύτην μετὰ τι-

νος περὶ αὐτὴν κύκλου, ἢ ἀντ' αὐτῆς ἐντομὴν τινα, ἢ ἐν λόγῳ γυνὴ εἶναι χοιραδική.

Τὸ νέον τοῦτο σημεῖον τῆς χοιραδικῆς καταστάσεως δύναται νὰ ἀναφανῇ πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων συμπτωμάτων, δηλοῦν τὴν ὑπαρξίν τῆς καθολικῆς παθήσεως τοῦ ἀτόμου. Βραδύτερον δὲ ὅταν ἄλλα συμπτώματα τῆς παθήσεως παρέρχονται χωρὶς νὰ ἀφήσωσιν ἔχνη, αἱ ἐπὶ τῶν λοβῶν τοῦ ὠτὸς μνημονευθεῖσαι οὐλαὶ μένουσιν ὡς μαρτύριον ἀναμφισβήτητον τῆς νόσου.

Οἱ νέοι λοιπὸν θὰ δύνανται τοῦ λοιποῦ πρὸς τῆς ἐκλογῆς τῆς μελλονύμφου των νὰ βεβαιῶνται περὶ τῆς υγείας αὐτῆς διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν ὧτων της. Εἰς τὸ εἰρημένον σύμπτωμα δὲν εἶχεν ἀποδοθῇ μέχρι τοῦδε ἡ δέουσα σημασία οὐδ' ὅπ' αὐτῶν τῶν ἱατρῶν.

Ἐκ τῶν εἰρημένων παρατηρήσεων ἔπεται ἐπίσης ὅτι πρέπει νὰ ἀπέχωμεν τῆς διατρήσεως τῶν ὧτων εἰς ἄτομα προφανῶς χοιραδικὰ, διότι ἄλλως παράγεται ἐπὶ τῶν λοβῶν εἶδος ἔρηπτος (Iupus), ἐνεκα τοῦ ὁποίου ἐξελλοῦνται καὶ παραμορφοῦνται τὰ ὦτα, γεννῶνται δὲ δύσμορφοι οὐλαί.

Ἐν τούτοις καὶ ὁ κανὼν οὗτος ἔχει τὴν ἐξαιρέσιν του. Ὁ κ. Paul πλειστάκις παρετήρησεν ὅτι ἡ τῶν ὧτων ἐμπύσις εἶχεν ἐπίτηδες προκληθῇ ὡς παροχθευτικὸν μέσον πρὸς ἵασιν χοιραδικῆς τινος ὀφθαλμίας.

Πλείστα ἄτομα, ἄνδρες πρὸ πάντων, ἐβεβαίωσαν αὐτὸν ὅτι εἶχον ὑποστῇ διάτρησιν τῶν ὧτων πρὸς θεραπείαν ὀφθαλμίων, καὶ ὅτι ἡ τοιαύτη παροχθευσις ἐπέτυχεν ἐξαιρέτα.

Ἡ παλαιὰ συνήθεια τῆς διατρήσεως τῶν ὧτων τῶν παιδίων ἀμφοτέρων τῶν φύλων πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμικῶν παθῶν δὲν εἶναι τόσον γελοία ὅσον φαίνεται σήμερον. Ἡ δημώδης γνώμη ἐστηρίζετο ἐπὶ παρατηρήσεως, ἥτις εἶναι ἀξία προσοχῆς τινος. Ἀντὶ τῆς ἐφαρμογῆς διασύρτου κατὰ τὸν αὐχένα, διετρώπων τοὺς λοβοὺς τῶν ὧτων καὶ ὁ ἐπιδικώμενος θεραπευτικὸς σκοπὸς συχνὰ ἐπετυγχάνετο· τὰ ὀφθαλμικὰ δηλ. πάθη ἐπρολαμβάνοντο ἢ ἐθεραπεύοντο διὰ τῆς διατρήσεως τῶν ὧτων.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἄν σὰς ἀρέσῃ, ἔχετε καὶ ἀμαξηλάτην.

Προχθὲς ὁ κύριος M** καταβαίνει εἰς τὴν αὐλὴν καθ' ἣν στιγμὴν ἔφερον χόρτον εἰς τὸν στάβλον.

Ἀμέσως καλεῖ τὸν ἀμαξηλάτην του.

— Νικόλα !

— Ὅριστε ἀφέντη.

— Τὸ χόρτο δὲν ἀξίζει τίποτε.

— Εἶνε τὸ ἴδιο, ἀφέντη.

— Εἰμπορεῖ νὰ εἶνε τὸ ἴδιο, ἀλλὰ τότε οὔτε τὸ πρῶτο δὲν ἀξίζει τίποτε.

— Ὅμως τὰ ἄλογα τὸ τρῶνε.

— Ἐ, καὶ τί ἂν τὸ τρῶνε ;

Ὁ Νικόλας ἀνασηκόνων τοὺς ὦμους μὲ ἀπορίαν·

— Ἀφοῦ δ' ἀφέντης γνωρίζει τὸ χόρτο καλὴτερα ἀπὸ τ' ἄλογα, τί νὰ 'πῶ κ' ἐγώ !

* *

Πρὸ τινος ἡ Κυρία** ὠμίλει ἐνώπιον τῆς μιχρᾶς τῆς κόρης περὶ τῶν ὠραίων ὀδόντων τῆς Κε Ν*.

— Τί ὠραῖα ὀδόντια ! μαργαριτάρια νομίζεις πῶς εἶνε.

— Ὡ ! ὅχι τόσον ὠραῖα ὥσ' ἂν τὰ 'δικὰ σου, μαμά, ἀποκρίνεται ἡ μικρά !

— Γιατί, παιδί μου ;

— Γιατί τὰ δικάσου ἔχουν χρυσάφι γύρω γύρω.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἡ εὐθύτης τοῦ χαρακτηῖρος συνδέεται πάντοτε μετὰ παρρησίας πράξεων ὡς καὶ λόγων· ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ εἶνε ὅ,τι φαίνεται ἢ ὅ,τι προσπαθεῖ νὰ φαίνεται.

Οἱ τρόποι κοσμοῦσι τὰς πράξεις· ὑπάρχει δὲ τρόπος ὅπως ἐκφράσῃ τις ἀγαθὸν λόγον ἢ ἐκτελέσῃ καλὴν πράξιν, δι' οὗ αὐξάνει ἡ ἀξία αὐτῶν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Γαλλικὴ τις ἐφημερίς διηγεῖται τὸ ἐπόμενον νόστιμον ἀνέκδοτον περὶ τοῦ πατρὸς τῆς νῦν αὐτοκρατορίας τῆς Αὐστρίας. Κατὰ τὸ 1873 ὁ πατὴρ τῆς αὐτοκρατορίας, πρίγκηψ τῆς Βυαρίας, μετέβαινεν ἐκ Μονάχου εἰς Βιέννην ἐν κοινῇ σιδηροδρομικῇ ἀμαξίᾳ. Εἰς τὴν ἀμαξίαν αὐτὴν ἔλαβε θέσιν καὶ τις εὐτραφὴς καὶ χονδρὸς Βυαρὸς, ὅστις ἤρχισεν ἀμέσως συνδιαλέξιν μετ' αὐτοῦ.

Ὁ πρίγκηψ, χωρὶς νὰ γνωρισθῇ, ἀπῆντησεν εἰς τὰς ἀδιακρίτους ἐρωτήσεις τοῦ συνοδοιπόρου τοῦ ὅτι μετέβαινε νὰ ἴδῃ τὸν γαμβρόν του εἰς Βιέννην· ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν εὐχαριστήθη μὲ τόσον μόνον, καὶ ἐξηκολούησε τὰς ἐρωτήσεις του.

— Καὶ κάμνει βέβαια ἐργασίας ὁ γαμβρός σας ;

— Τί νὰ σὰς εἰπῶ ; . . . ναι καὶ ὅχι.

— Πῶς, ναι καὶ ὅχι ; Τί περίεργον λοιπὸν ἐπάγγελμα ἔχει ;

— Πράγματι πολὺ περίεργον.

— Καὶ γιατί λοιπὸν δὲν τὸ ἀφίνει νὰ πιάσῃ κανὲν ἄλλο ;

— Νὰ σὰς εἰπῶ, κ' ἐγὼ τοῦ τὸ εἶπα πολλάκις, καὶ τῆς ἰδίας γνώμης εἶνε καὶ ὁ ἴδιος. Ἀλλὰ ὑπάρχουσι, βλέπετε, θέσεις, τὰς ὁποίας δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀφήσῃ· εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ μένῃ εἰς αὐτάς.

— Ὡ ! αὐτὸ εἶνε ἀστεῖον. Ὁμολογήσατε κύριε, ὅτι ὁ γαμβρός σας εἶνε περίεργος ἄνθρωπος.

— Ἀληθινὰ, εἶνε μοναδικὸς εἰς τὸ εἶδος του εἰς ὅλην τὴν Αὐστρίαν.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐπαυξάνουσιν τὴν περιέργειαν τοῦ ἀγαθοῦ Βυαροῦ, ὅστις διηγεῖται ὅτι αὐτὸς

εἶνε κατασκευαστὴς διόπτρων, καὶ ὅτι ἔχει υἱὸν εἰς Βιέννην ἐξασκούντα τὸ αὐτὸ ἐπάγγελμα. Εἴτα δὲ κατερχόμενος τῆς ἀμαξίας ἄμα ἐφθασαν, παρακαλεῖ τὸν συνοδοιπόρον του νὰ χαιρετήσῃ ἐκ μέρους του τὸν μυστηριώδη γαμβρόν του.

— Ἀλλὰ, ἀλήθεια, εἰπέτε μου λοιπὸν τί ἐπάγγελμα ἔχει ;

— Ὅχι πολὺ σπουδαῖον, εἶπεν ὁ πρίγκηψ· εἶνε αὐτοκράτωρ.

Ἡ περίστασις, γνωστὴ γενομένη, προσέδωκεν εἰς τὴν πελατεῖαν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀγαθοῦ Βυαροῦ ὅλην τὴν Αὐλὴν τῆς Βιέννης.

Πάντες ἐσμὲν δηλητηριώδεις, ἀλλ' ἡ κατὰστασις αὕτη δὲν διαρκεῖ ἐπὶ πολὺ.

Εἰς μίαν τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς Ἰατρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Παρισίων ὁ κ. Pasteur ἐποίησατο φοβεράν ἀποκάλυψιν. Ὁ νῆστις ἄνθρωπος δέον νὰ καταταχθῇ μετὰ τῶν δηλητηριωδῶν ζώων.

Ὁ κ. Pasteur, ἀφοῦ ἐπήγαγε τὸν θάνατον εἰς κύνικλους, ἐγχύσας αὐτοῖς τὸ σίαλον λυσσῶντος παιδὸς, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐγχευσιν σιάλου οἰουδήποτε παιδὸς, τὸ δὲ πείραμα αὐτοῦ ἐπέτυχεν ἐντελῶς, τουτέστιν οἱ κύνικοι ἀπέθανον.

Κατὰ τὸν κ. Pasteur τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν παρουσίαν ἐν τῷ σιάλῳ τῶν παιδίων παρασίτου τινός, ὅπερ εἰσπυρόμενον εἰς τὴν κυκλοφορίαν τινῶν ζώων ἐπιφέρει θανατηφόρους συνεπείας, τὸ παράσιτον τοῦτο ὑπάρχει ὡσχύτως ἐν τῷ σιάλῳ τοῦ νήστεως ἀνθρώπου . . .

Εὐτυχῶς τὸ παράσιτον τοῦτο ἐξαλείφεται ἐκ τοῦ στόματος, εὐθὺς ἄμα παύσῃ τις ἐν νῆστι.

Παρασύρεται δὲ μετὰ τῆς τροφῆς ἐν τῷ στομάχῳ.

Ἡ ἀντιβασιλεία τῆς Τύνιδος, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἔχει γονιμώτατον ἔδαφος, ἐξάγει ἐκ τῶν παραλίων αὐτῆς μεγάλην ποσότητα κορχλίου καὶ σπόγγων πεμπομένων εἰς Εὐρώπην. Τὸ κορχλίον εὐρίσκεται καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τῶν τυνησίων ἀκτῶν, οἱ δὲ σπόγγοι ἀλιεῖονται κυρίως ἐν τῷ κόλπῳ Γαβή τῶν νήσων Κερκινῶν ἀντικρὺ τοῦ λιμένος Σφαῆς.

Ὁ πληθυσμὸς τῶν νήσων τούτων, ὃς ἀποχωρίζεται τῆς ἡπείρου μικρὸν διάστημα θαλάσσης ἀβαθοῦς ἐχούσης μέσον πλάτος 40 χιλιάμετρα, ἀνέρχεται μόλις εἰς 3000 κατοίκους, εἰς ἐνὲκ διεσπαρμένους χωρία. Ὅσοι ἐκ τῶν κατοίκων δὲν εἶνε οὔτε γεωργοὶ οὔτε ποιμένες, ἐπιβιβάζουσιν εἰς τὴν ἀλιείαν. Οἱ ἰχθύες εἰσὶν ἀρθροὶ περίξ τῶν εἰρημένων νήσων, πανταχοῦ δὲ ὑπάρχουσι χωρισμένα πρὸς ἀλιείαν μέρη διὰ κλάδων ἐκ φοινίκων βεδυλισμένων ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ὁ ἰχθύς ὠθεῖται ὑπὸ τοῦ βεβύματος καὶ συλλαμβάνεται ὡς ἐν δικτύῳ.

Ἡ ἀλιεία τῶν σπόγγων ἐνεργεῖται εἰς τὰς Κερκίνας νήσους διὰ μακροῦ ἀμακῆος ὀπλισμένου κατὰ τὸ ἔκρον διὰ σιδηρᾶς ἀρπύγης χρησιμεύου-

σης ὅπως ἀποσπᾷ τὸ πορῶδες προϊόν, ὅπερ εἶνε προσκεκολλημένον ἐπὶ τῶν βράχων.

Οἱ σπόγγοι ἐξαγόμενοι τοῦ ὕδατος, καλύπτονται ὑπὸ λεπτοῦ καὶ διαφανοῦς χνουδίου, περιέχοντος ζωϊκὰς οὐσίας, πρὸς καταστροφὴν τῶν ὀπείων τίθενται ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐντὸς τῆς γῆς. Ἀκολουθῶς πατοῦσιν αὐτοὺς καὶ πλύνουσιν ἐντὸς γλυκέος ὕδατος κατ' ἀρχὰς μὲν ψυχροῦ, εἶτα δὲ θερμοῦ, τελευταῖον δὲ ἐνθέτουσιν ἐντὸς ὀξειδίου ὅπως λευκανθῶσιν, μετ' οὗ τοὺς ξηραίνουσιν καὶ δένουσιν ὁμοῦ.

Οἱ σπόγγοι τῆς Τύνιδος, γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα σπόγγοι μεγαλυχροῖναι τῆς Βαρθαρίας ἢ τῆς Μασσαλίας, εἰσὶ κατώτεροι τῶν τῆς Συρίας καὶ Ἑλλάδος, εἰσὶ δὲ κυρίως προωρισμένοι διὰ οἰκιακὰς χρήσεις, πλύσιμον κτλ.

Ἀμφότεραι αἱ νῆσοι Κερκίνας, αἵτινες εἰσὶ τὸ κέντρον τῆς Ἀλβίας τῶν σπόγγων, καλύπτονται ἐπίσης ὑπὸ φρινίκων, ὧν ἐκκόπτουσι τὰς κορυφὰς, ὅπως ἐξαγάγῃσι τὸν χυμὸν, ὅστις παράγει μεθυστικόν τι ποτὸν καλούμενον *λάγμι*, ὅπερ οἱ Ἀλβεῖς καταναλίσκουσιν εἰς μεγάλας ποσότητας.

Εἰς τὴν μεγαλειτέραν τῶν νήσων τούτων, τὴν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καλουμένην Κερκίαν, ὁ Ἀννίβας ἡττηθεὶς ἐν Ζάμα καὶ ἀναγκασθεὶς νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ἐξήγησε καταφύγιον, διαμείνας ἐπὶ μικρὸν ἐν αὐτῇ, πρὶν ἢ προσφύγῃ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Συρίας Ἀντίοχον. Καὶ ὁ Μάριος ἐκδιωχθεὶς τῆς Ἰταλίας εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Κερκίνης ἀπεβίβασθη, ἐν αὐτῇ δὲ ἐξωρίσθη καὶ ὁ Σεμpronίος Γράκχος.

Τὴν σήμερον εἰς τὰς αὐτὰς νήσους ὁ Βέης τῆς Τύνιδος πέμπει τὰς ἐνόχους γυναῖκας, τὰς ἐκτεθείσας εἰς τὴν κοινὴν περιφρόνησιν.

Καθ' ὅλον τὸν κόσμον ἐκδίδονται 23,291 ἑφημερίδες, ἐξ ὧν 13,625 ἐν Εὐρώπῃ, 387 ἐν Ἀσίᾳ, 50 ἐν Ἀφρικῇ, 9,129 ἐν Ἀμερικῇ, 100 ἐν Αὐστραλίᾳ.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὡμολογημένη τοῖς πᾶσιν εἶναι ἡ ὠφέλεια ἢ προερχομένη ἐκ τῆς χρήσεως τῶν θαλασσίων λουτρῶν. Μεθοδικῇ τῶν λουτρῶν χρήσις ποιεῖ ζωηροτέραν τὴν ἐγκυκλοφόρησιν τοῦ αἵματος. Ὅτι ἡ θρέψις τοῦ σώματος ἐντείνεται, ἀποδεικνύει ἡ αὐξησις τοῦ βάρους αὐτοῦ καὶ ἡ μείζων εὐχροία καὶ ἡ ζωηρότης ἀπασῶν τῶν λειτουργιῶν, τὰ συμβαίνοντα μετὰ χρήσιν θαλασσίων λουτρῶν.

Ἴνα ἐπενεχθῇ ἡ δέουσα ὠφέλεια ἐκ τῶν θαλασσίων λουτρῶν, ἡ ῥωστικὴ τῆς καθ' ὅλου οἰκονομίας, πρέπει νὰ τηρῶνται κατὰ τὴν χρήσιν ἀπαρεγκλίτως κανόνες τινές. Καὶ πρῶτον μὴδεὶς, ἄρρωστος καὶ, παρκατενέτω τὸ λουτρὸν πλέον τῶν 4 — 5 λεπτῶν τῆς ὥρας· ἄλλως ποιῶν ψύχεται τοσοῦτον, ὥστε βραδύνει νὰ ἐπέλθῃ ἡ δέουσα ἀντίδρασις, ἡ σωτηριώδης· πρόσθετος δὲ, ὅτι καὶ διὰ

τὴν παρατεταμένην ψύξιν συνίστανται ὑπεραιμῖαι ἐν πνεύμοσι καὶ ἐγκεφάλῳ καταπονητικαί, ναρκοῦται δὲ καὶ αἱμωδιᾷ τὸ σῶμα, καὶ δὲν δύναται νὰ κινηθῇ ἐλευθέρως· οὕτω δὲ δυσχεραίνεται πάλιν ἡ ἀντίδρασις, ἡ συνήθης πάση ψυχρολουσίᾳ, οὐδὲ διαχειρίζεται ἐν τῷ σώματι ἡ εὐάρεστος ἐκείνη θερμασία, ἡ τρέπουσα τὸν ἄνθρωπον εἰς εὐθυμίαν καὶ κίνησιν, ἡ ἐκ τῆς ζωηρᾶς παλινδρομήσεως τοῦ αἵματος ἐκ τῶν κέντρων πρὸς τὴν περιφέρειαν τοῦ σώματος. Δεύτερον λουέσθω πᾶς τις νήστεως τοῦ στομάχου, καὶ ἄρα ἢ τὴν πρωΐαν, ὁπότε τὸ ὕδωρ καὶ δροσερώτερον, ἢ περὶ ἡλίου δυσμᾶς· διότι οὕτως ἀποφεύγει μάλιστα τὰς ἐγκεφαλικάς συμφορήσεις καὶ τὰς τῆς πέψεως διαταραχάς. Ἀλλ' οἱ εὐπορώτεροι, ὅταν μάλιστα λούωνται ἐν σκιᾷ τοῦ ἡλίου, δύνανται καὶ 1½ — 1 ὥραν πρὸ τοῦ γεύματος νὰ λουθῶσιν, ὅτε οὐ μόνον ζωηροτέρα γεννᾶται ἡ πείνα, ἀλλὰ καὶ ὁ μετὰ τὸ ἄριστον ὕπνος ἔρχεται ἡδύτερος καὶ ὡς οἶον τε ἀπηλλαγμένος τῶν πολλῶν θερινῶν ἰδρώτων, καὶ ἄλλως τε ἡ θερμότης τῆς ὥρας πολλή· μείζονα δὲ συναισθάνονται τότε οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀπὸ τῶν λουτρῶν εὐφροσίαν, ἢ ἂν, λουθέντες τὴν πρωΐαν, ἐπιδοθῶσιν ἀμέσως εἰς τὰ ἡμερήσια ἔργα, χωρὶς νὰ παράσχῃσι τῷ σώματι καιρὸν ἀναπαύσεως τὸν χρειώδη.

Τρίτον ἐμβραπτίζεσθω καὶ ἡ κεφαλὴ εἰς τὸ λουτρὸν, ἢ δὲ κατὰδυσις γινέσθω αἰφνιδίᾳ· ἐπειδὴ οὕτω μόνον ἀπαλλάσσεται τις τῶν πολλῶν φρικίων καὶ τοῦ τῶν ὀδόντων βρυγμοῦ, τοῦ ἀπὸ τοῦ ψύχους. Ἐν δὲ τῇ θαλάσῃ κινείσθω τὸ σῶμα μετρίως μὲν, διηνεκῶς δέ. Μετὰ δὲ τὴν ἐξοδὸν ἀποσπογγίζεσθω καλῶς ἡ κεφαλὴ, διότι πολὺν παρამένει ἐν τῇ κόμῃ χρόνον ἡ τῆς θαλάσσης ὑγρότης· δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο αἱ γυναῖκες μάλιστα, ὅσαι ἔχουσι πολλὴν καὶ βαθεῖαν τὴν κόμην, καλῶς ποιοῦσι, περιτιθέμεναι κρήδεμνον ὕδατος ταγῆς, καὶ ἅμα τῷ εἰσβιβάσθῃναι εἰς τὴν θάλασσαν, διατάσσουσαι νὰ χυθῇ κατὰ τῆς κεφαλῆς λάγνηος ὕδατος ψυχροῦ, ὅπως ἀποκρουσθῇ τὸ πολὺ αἷμα ἐκ τῆς κεφαλῆς, διατηρηθῇ δὲ ἡ κόμη στεγνῇ.

Γινέσθω δὲ τὸ λουτρὸν ἐν ἀκτῇ ἀναπεπταμένη καὶ εἰ δυνατόν ἐν θαλάσῃ μετρίως σαλευομένη.

Κρατίστη ὥρα παρ' ἡμῖν εἰς θαλάσσια λουτρά εἶναι ὁ Μάριος καὶ ὁ Ἰούλιος, ἔπειτα δὲ ὁ Σεπτέμβριος μάλιστα. Ἐν Ἰουλίῳ καὶ Αὐγούστῳ ἡ θάλασσα ἐν ταῖς ἀκταῖς εἶναι λίαν χλιαρὰ, τὰ δὲ λουτρά ἀποβαίνουσιν ἡττον ῥωστικά. Ἀλλ' ὁ βουλόμενος καὶ δυνάμενος λουέσθω δι' ὅλων ἐξ μηνῶν, ἀπὸ Μαΐου μέχρι Νοεμβρίου, φυλαττόμενος μόνον τὰς ὑπερώδεις ἡμέρας. Ἐξ ἰδίας πείρας βεβαιοῦμεν, ὅτι ῥωστικώτατα ἀποδεικνύονται τὰ λουτρά κατὰ Σεπτέμβριον!

1. Ἔσταχ. ἐκ τῆς Φαρμακολογίας τοῦ καθηγητοῦ κ. Θ. Ἀφεντούλη.